

Maj 2021

Zgornjesav'c

Glasilno Občine Kranjska Gora | Letnik 20 | Številka 5 |

Spomladanska akcija Osvežite dom z Gorenjskim glasom 14 dni brezplačnega časopisa

Gorenjski glas je izredno priljubljen časopis, ki izhaja vsak torek in petek. Naročniki komaj čakajo, da ga dobijo v nabiralnik in izvedo, kaj je novega v njihovem domačem kraju in v naši regiji. Teh novic ni mogoče najti nikjer drugje!

Akcija 14 dni brezplačnega časopisa je namenjena vsem, ki Gorenjskega glasa še ne poznate ali ga kupujete v prosti prodaji. Želimo si, da bi se bralci na lastne oči prepričali, da je Gorenjski glas odličen časopis, in postali njegovi naročniki. Poleg brezplačne dostave naročnina prinaša tudi številne popuste in darilo. Če želite Gorenjski glas bolje spoznati, se lahko odločite za dvotedensko brezplačno prejemanje časopisa brez vseh obveznosti. Pišite na narocnine@g-glas.si ali pokličite na tel. št. 051 682 217 in pustite podatke za dostavo. Po preteku 14-dnevnega obdobja vam časopisa ne bomo več pošiljali, vas bomo pa poklicali, povprašali za mnenje in vam predstavili prednosti za naročnike. Pridružite se naši veliki družini naročnikov, ne bo vam žal!

V akciji ne morejo sodelovati obstoječi naročniki in tisti, ki živijo na istem naslovu kot naročnik.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Gorenjski glas je najbolj bran regionalni časopis v Sloveniji.

Visoke grede
— čez vse leto

LEDELANA — SAJENJE — POBIRANJE BRIDELEK

www.gorenjskiglas.si

Zgodnja in dolga letina

V visoki gredi lahko gojimo zelenjavo preprosto in udobno. S tunelom iz folije ali pokrovom za toplo gredo na najmanjši površini tudi v jeseni in pozimi lahko sami nekaj pridelamo. V knjigi so ideje za zasaditve in nego od preprostih kombinacij pa vse do zahtevnih različic – s 15 vzorčnimi gredami za preproste dodatne posevke.

80 strani, mehka vezava z zavihki,
format: 214 x 172 mm

10
EUR

* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

ČLOVEŠKO TELO

www.gorenjskiglas.si

S PREKRIVNIH FOLIAMI, VETLIVIMI KOLESI IN ZDBANKAMI

Vas zanima, kako je naše telo videti od znotraj? Odgovore boste našli v knjigi, ki na poljuden način razkriva sestavo in delovanje našega telesa. Izvedeli boste kako lahko naše telo neumorno deluje vse naše življenje. Knjiga vsebuje zavihke, prosojnice in "kolo" za lažjo predstavo. Zanimivo in poučno hkrati!

Redna cena knjige je 18,50 EUR. Če knjigo kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, je cena le

14,80
EUR

* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Na naslovnici: Alenka Dovžan in Rajko Lotrič sta olimpijsko baklo prinesla na Trg olimpijcev v Mojstrani.
Foto: Tina Dokl

Zgornjesavc 05

ZGORNJESAVC, ISSN 1580-7991
Ustanovitelj glasila:
Občina Kranjska Gora, Kolodvorska 1b,
4280 Kranjska Gora

Pravice izdajatelja izvaja:
Gorenjski glas,
časopisno podjetje, d. o. o., Kranj,
Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj

Odgovorna urednica:
Suzana Podgoršek Kovačič,
041/262 811,
suzana.kovacic@g-glas.si

Namestnica odgovorne urednice:
Marjana Ahačič, 031/352 514,
marjana.ahacic@g-glas.si

Novinarka:
Urša Peternel, 041/570 942,
ursa.peternel@g-glas.si

Tehnični urednik: Grega Flajnik
Oblikovanje: Matjaž Švab
Lektorica: Maja Stržinar

Oglasno trženje:
Mateja Žvižaj 041/962 143,
04/201 42 48,
mateja.zvizaj@g-glas.si

Priprava za tisk:
Gorenjski glas, d. o. o., Kranj

Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče,
Dunajska 5, 1000 Ljubljana

Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o.,
Slomškovo trg 10, 2500 Maribor

Zgornjesavc izhaja enkrat mesečno
v nakladi 19.230 izvodov, prejemajo ga
vsa gospodinjstva in drugi nosilniki
občine Kranjska Gora, priložen je tudi
izvodom Gorenjskega glasa.

IZ VSEBINE

STRAN 5

Prizidek k vrtcu do
novembra

STRAN 6

Prvi letošnji rebalans
proračuna

STRAN 7

Izvaja se celostna
prometna strategija

STRAN 9

Povpraševanje po
nastanitvah se krepi

STRAN 21

Spomladanske delovne
in čistilne akcije

STRAN 22

Spodbujanje branja

STRAN 23

Pomembno poslanstvo
prostovoljcev Rdečega
križa

STRAN 24

Matjaž Podlipnik:
Smo strokovni, zanimivi,
včasih tudi igrivi

STRAN 26

Planine Zgornjesavske
doline

STRAN 29

Benjamin Črv: Življenje
je veliko več kot le
tekmovanja

Slovenska olimpijska bakla je osvojila Triglav

Šesterica gorskih reševalcev iz društev gorske reševalne službe iz Zgornjesavske doline je minulo soboto v zahtevnih razmerah osvojila Triglav in tako na pot po Sloveniji simbolno pospremila slovensko baklo, znanilko prihajajočih olimpijskih iger v Tokiu.

SUZANA P. KOVAČIČ

Aljažev stolp, eden najprepoznavnejših simbolov slovenstva, ki je še pod snegom, se je bakli "pokazal" le z zastavico z letnico 1895. Takrat ga je Jakob Aljaž s kolegi postavil na vrh 2864 metrov visokega Triglava, le leto dni kasneje pa so bile v Atenah prve olimpijske igre moderne dobe. V 125-letni zgodovini olimpizma in Aljaževega stolpa se je slovenska bakla ob pogumnem vzponu gorenjskih gorskih reševalcev tako prvič pojavila na našem očaku. V ekipi na vrhu Triglava so bili nekdanji smučarski skakalec in olimpijec Rajko Lotrič, udeleženec zimskih olimpijskih iger v Calgaryju leta 1988, Franci Teraž, Sebastjan Šilar, Florjan Erlah, Tomaž Jelenko in snemalec Peter Vrčkovnik, v dolini pa je za logistiko skrbel predsednik Društva gorske reševalne službe Mojstrana Jože Martinjak. Rajko Lotrič je povedal, da se je v soboto ob peti uri zjutraj ekipa sestala v Mojstrani, Jože Martinjak jih je odpeljal proti dolini Vrata, pot do vrha Triglava in nazaj pa so premagali peš in na smučeh. Razmere je opisal kot zahtevne.

Gorski reševalci so po vrnitvi v dolino baklo predali olimpijki Alenki Dovžan, domačinki iz Mojstrane, najbolj olimpijskega kraja v Sloveniji. Dovžanova, bronasta z olimpijskih iger v Lillehammerju leta 1994 v alpski kombinaciji, je baklo v spremstvu policije in alpinistov ponesla od Slovenskega planinskega muzeja do Trga olimpijcev, kjer sta jo

Ponosni na slovensko olimpijsko baklo in slovensko zastavo domači alpinisti na vrhu Triglava / Foto: Peter Vrčkovnik

pričakala tudi prvi podpredsednik Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez Janez Sodrznik in pa podžupan Občine Kranjska Gora Bogdan Janša, ki je povedal: "Slovenska olimpijska bakla je prispela z vrha Triglava, prinesli so jo člani domačih društev gorskih reševalcev, na kar smo skupaj z OKS in Občino Kranjska Gora izjemno ponosni. Veseli nas, da je bil postanek bakle na Trgu olimpijcev, saj zelo cenimo uspehe vseh svojih olimpijcev in želimo, da bakla srečno in uspešno nadaljuje svojo pot po vseh ostalih slovenskih mestih. Veseli me tudi, da je olimpijski duh prisoten naprej v teh kriznih koronačasih, vsem slovenskim športnicam in športnikom pa želimo uspeha na olimpijskih igrah in čim manj poškodb že med pripravi nanje."

Tudi Alenka Dovžan je bilo v čast sodelovati. "Glede na to, da si vsak 'tapravi Slovenec' želi na vrh Triglava, tako si športnik želi osvojiti čim več dobrih rezultatov in se mi zdi lepa simbolika, da se je vse začelo v našem koncu, kjer imamo Trg olimpijcev z največ olimpijci pri nas do zdaj," je povedala.

Bakla se je nato odpravila proti Primorski, kjer je bil v ponedeljek v Bovcu uradni začetek njene poti po Sloveniji. V 81 dneh do slavnostnega odprtja olimpijskih iger 23. julija v Tokiu bo plamenica, ki simbolizira tako Triglav kot jekleno voljo naših vrhunskih športnikov, obiskala vseh 212 občin.

Postanek bakle na Trgu olimpijcev v Mojstrani, ponosnem kraju z največ olimpijci pri nas / Foto: Tina Dokl

Prizidek k vrtcu do novembra

V Mojstrani so 22. aprila začeli graditi prizidek k vrtcu. »Veseli in srečni smo, da se je gradnja začela,« je povedala Darja Pikon, ravnateljica Osnovne šole 16. decembra v Mojstrani.

SUZANA P. KOVAČIČ

V drugi polovici aprila se je začela gradnja prizidka k vrtcu v Mojstrani. Investicija je bila nujno potrebna tudi zaradi prostorske stiske obstoječega vrtca, ki ga v petih oddelkih v tem šolskem letu obiskuje 81 otrok; v tem šolskem letu je bil še večji vpis kot v preteklih letih. Za izvajalca del je bilo z javnim razpisom izbrano podjetje Kovinar Gradnje z Jesenic. Investicija je vredna blizu enega milijona evrov in je za zdaj financirana iz občinskega proračuna, poskušali pa bodo pridobiti tudi nepovratna sredstva za sofinanciranje gradnje, kot je v enem od intervjujev napovedal kranjskogorski župan Janez Hrovat. Rok za dokončanje del je 190 koledarskih dni, do meseca novembra. Vrtec sodi v pristojnost Osnovne šole 16. decembra Mojstrana, ravnateljica Darja Pikon je povedala, da bo vzgojno-izobraževalno delo v obstoječem delu vrtca in v še enem vrtčevskem oddelku v šolskih prostorih do poletnih počitnic potekalo kot običajno, med poletnimi počitnicami pa bodo varstvo otrok izvajali samo v šolskih prostorih, da bo gradnja prizidka vrtca potekala čim bolj nemoteno. "Veseli in srečni smo, da se je gradnja začela," je ob tem poudarila Darja Pikon in dodala, da je prizidek vrtca prva faza investicije, v nadaljevanju je tudi v obstoječem delu vrtca predvidena gradnja novih igralnic za otroke.

Izbrani izvajalec del je Kovinar Gradnje z Jesenic. / Foto: Tina Dokl

Kupili so zmogljivejši električni avto

Občina Kranjska Gora je s soglasjem občinskih svetnikov kupila nov električni avto, v pretežni meri za izvajanje nalog programa Prostofer, ki povezuje starejše osebe, ki potrebujejo prevoz in ne zmorejo uporabljati javnih in plačljivih prevozov, s starejšimi aktivnimi vozniki, ki pa po drugi strani radi priskočijo na pomoč. Občina je imela prejšnje vozilo v uporabi od leta 2018, moč baterije je bila že razmeroma slaba in so bile daljše vožnje, na primer do Ljubljane, že vprašljive. Novi modeli avtomobilov imajo močnejšo baterijo in s tem daljši doseg, zato je občina avto zamenjala po sistemu staro za novo. Po prejeti ponudbi vrednost novega avta, Renaultovega modela Zoe, znaša nekaj čez 20.400 evrov, za starega pa so dobili 8.500 evrov. Občinski svetnik Izidor Podgornik se je za nakup novega električnega avta zahvalil in imenu izvajalcev projekta Prostofer, v katerem tudi sam sodeluje kot prostovoljni voznik. **S. K.**

Renaultov električni model Zoe je namenjen izvajanju nalog programa Prostofer. / Foto: Občina Kranjska Gora

Soglasje k imenovanju novega direktorja OZG

Kranjskogorski občinski svetniki so na svoji zadnji seji soglašali z imenovanjem Matjaža Žure za novega direktorja zavoda Osnovno zdravstvo Gorenjske (OZG) za obdobje pet let z začetkom mandata prvega julija letos. Sedanji direktor Jože Veternik se bo upokojil. Matjaž Žura, doma iz Cerkelj, je že 34 let zaposlen v OZG in dobro pozna težave in izzive na nivoju OZG, zadnjih 14 let dela kot pomočnik direktorice Zdravstvenega doma Kranj. Spozna se tako na poslovodstvo, je specialist s področja menedžmenta, kot tudi na stroko, saj je zaključil srednjo zdravstveno šolo. Aktiven je tudi kot reševalec letalec. Občinski svetniki so dali pozitivno mnenje tudi k imenovanju Veronike Osredkar za vodenje Občinske knjižnice Jesenice za še en mandat. **S. K.**

Prvi letošnji rebalans proračuna

Občinski svetniki so na zadnji seji sprejeli rebalans občinskega proračuna, pripravljen pa je bil v času, ko tretji val epidemije še ni bil tako intenziven.

SUZANA P. KOVAČIČ

Na zadnji seji občinskega sveta Občine Kranjska Gora so svetniki sprejeli prvi letošnji rebalans proračuna. V skupnem prihodki znašajo skoraj 11,5 milijona evrov, odhodki nekaj čez 14,7 milijona evrov. Razliko v višini nekaj čez 3,2 milijona evrov bodo pokrili iz ostanka preteklih let; samo lani je presežek prihodkov nad odhodki znašal nekaj več kot 1,1 milijona evrov. V rebalansu proračuna za leto 2021 so prihodki višji za skoraj 460 tisoč evrov, predvsem so na pod-

Nova lokacija za množično testiranje

URŠA PETERNEL

Zdravstveni dom Jesenice še naprej organizira brezplačno in prostovoljno množično testiranje s hitrimi antigenski testi. Po novem poteka v stavbi tik ob zdravstvenem domu, na naslovu Titova 78a. Namenjeno je zdravim občanom občin Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica. Testiranje poteka po urniku, ki je objavljen na spletni strani zdravstvenega doma, načeloma pa vsak dan med 7.30 in 10. uro. Testiranje je namenjeno iskanju morebitne okužbe med zdravo populacijo, naročanje ni potrebno, s seboj pa je treba imeti kartico zdravstvenega zavarovanja in telefonsko številko mobilnega telefona, kamor s SMS-sporočilom sporočijo rezultat testiranja, predvidoma v roku ene do dveh ur. Pri čakanju na testiranje sta obvezna uporaba zaščitne maske in upoštevanje varnostne razdalje.

Ob obnovi cestišča polovična zapora ceste

Direkcija RS za infrastrukturo vodi projekt obnove 1,6 kilometra vozišča na cesti Kranjska Gora–Erika. V sklopu gradbenih del obnavljajo vozišče državne ceste in pločnike med trgovino Mercator in mostom čez Pišnico. Vrednost gradbenih del znaša nekaj čez 550 tisoč evrov. Zaključek del je predviden do konca julija 2021. Občina Kranjska Gora bo dodatno sofinancirala pločnike in obnovo cestišča. V času gradbenih del velja polovična zapora ceste. Za smer Jasne in Vršiča je urejen obvoz čez naslednje križišča na glavni cesti, mimo policijske postaje in skozi središče Kranjske Gore. Policija poziva k upoštevanju prometnih pravil in skrbi za pešce ter kolesarje pri uporabi obvoza. **S. K., K. S.**

lagi lanske realizacije višje planirani davki od premoženja, prometa nepremičnin, komunalni prispevek, koncesija za vodno pravico, dodatno so že odobrena sredstva za subvencijo tržnih najemnin, vzdrževanje vojnih grobišč na Vršiču, za projekta Semenjalnica in Arhitektura gorenjskih vasi, planiran je prihodek od parkirnin. Znižan pa je načrtovani prihodek iz koncesijskih dajatev od posebnih iger na srečo. Odhodki so višji za skoraj 344 tisoč evrov. Več sredstev je namenjenih za vzdrževanje gozdnih cest, dodana je sanacija ceste do Jureža v Srednjem Vrhu (sofinanciranje države iz naravnih nesreč), znotraj sredstev Triglavskega narodnega parka je dodana brv Peričnik, dodana so sredstva za prizidek vrta v Mojstrani in notranjo opremo, za ferate, popravila sprehajalnih poti, za ureditev sistema parkirnin, parkirišče Dovje ... Načrtovana je tudi gradnja vodohrana v Srednjem Vrhu in vrtine Lek, dodana so sredstva za obnove na vodovodnem sistemu za Gobelo v Gozdu - Martuljku ... Pripravljalci na občinski upravi so sicer opozorili, da so rebalans pripravljali v času, ko tretji val epidemije še ni bil tako intenziven. Mogoče bodo zaradi posledic tretjega vala morali biti pri odhodkih malo previdnejši z investicijami, bodo pa razmere skrbno spremljali, so zagotovili. Župan Janez Hrovat je povedal, da je proračun uravnotežen in da bodo tudi po naseljih uredili kar nekaj nujnih zadev oziroma nadaljevali že lani začete projekte. Kot je še poudaril, je nekaj stvari odvisnih od situacije v turizmu oziroma od ukrepov države. Občina se v tem trenutku lahko zanese predvsem na svojo finančno rezervo, da bodo zadeve lahko izpeljali.

Občinski svetniki so sprejeli tudi zaključni račun proračuna Občine Kranjska Gora za leto 2020.

V času gradnje je urejen obvoz. / Foto: Karmen Sluga

Izvaja se celostna prometna strategija v občini

Anketa med občani in pogovori z gospodarstveniki ter različnimi institucijami s sedežem v občini Kranjska Gora so jasno pokazali, da je priprava in izvedba Celostne prometne strategije v občini pomemben korak k ureditvi prometnih tokov, trajnostno naravnega varovanja okolja ter sožitja prebivalcev in obiskovalcev Doline.

SUZANA P. KOVAČIČ

Destinacija Kranjska Gora si kot dobitnica zlatega znaka Slovenia Green Gold, ki združuje vsa prizadevanja za nadaljnji razvoj trajnostnega turizma v Sloveniji, prizadeva slediti trendom, ki so usmerjeni predvsem v trajnost, varovanje okolja, v ospredje pa postavlja tudi dobrobit in kakovostno življenjsko okolje lokalnega prebivalstva ter dobro počutje obiskovalcev destinacije. Kot je še poudarila Mojca Mežek, sodelavka Turizma Kranjska Gora: "Kranjska Gora je z umeščenostjo med Julijske Alpe in Karavanke obdana z naravnimi danostmi, ki jih je treba varovati, zato s posebnim poslušom do varovanja in ohranjanja naravne in kulturne dediščine krajev v občini pripravljamo nove projekte in turistično ponudbo."

S trendom rasti dnevnih obiskovalcev in popotnikov v zadnjih letih se posledično povečujejo obremenjenost infrastrukture in pritiski na naravo, zato so v občini konec lanskega leta

pristopili k pripravi dokumenta Celostne prometne strategije. Pri tem poleg Občine Kranjska Gora sodelujejo Turizem Kranjska Gora, Komunala Kranjska Gora, Gornjesavski muzej, Hit Alpinea kot največji hotelir na destinaciji, podjetje Infraspport Kranjska Gora, ki upravlja športno in turistično infrastrukturo na destinaciji, ter še drugi deležniki.

Izrednega pomena so potrebe in pričakovanja lokalnega prebivalstva, zato je bila februarja izvedena anketa o prometu in javnih površinah v občini. Cilj ankete je bil ugotoviti potovalne navade občanov, mnenje o trenutnem prometnem sistemu in kakšne bi bile najboljše rešitve za izboljšanje stanja. Anketo je izvedlo podjetje PNZ svetovanje in projektiranje, v njej je sodelovalo skoraj tristo občanov, največ jih je bilo starih med 36 in 45 let. O rezultatih ankete smo podrobneje poročali v aprilskem Zgornjesavcu. Naj še enkrat povzamemo, da anketiranci za potovanje na delo v večini

primerov uporabljajo osebno vozilo, manj pa hojo ali kolesarjenje (kar je v določeni meri odvisno tudi od oddaljenosti delovnega mesta od doma) ter javni potniški promet. Anketiranci so v splošnem zadovoljni s kakovostjo življenja in zraka v domači občini, kot nujne ukrepe pa so poudarili umirjanje prometa v naseljih, več urejenih parkirišč in dostopov do znamenitosti, omejitev prometa na gozdnih cestah ter ureditev javnih površin za starejše ljudi in invalide. Posebej so poudarili omejevanje dostopa na Vršič in v alpske doline s poudarkom na dolini Vrata. "Poleg ankete med občani je bil opravljen pogovor z vidnejšimi predstavniki, ki zastopajo različne institucije in podjetja s sedežem v občini Kranjska Gora. Intervjuje smo izvedli z namenom identifikacije problemov in odkrivanja rešitev za nadaljnji prometni razvoj občine," je povedala Mojca Mežek, za zaključek pa poudarila, da rezultati izpolnjenih anket občanov ter pogovorov s predstavniki gospodarstva in drugih pomembnih institucij v občini kažejo, da je začrtana priprava in izvedba Celostne prometne strategije v občini Kranjska Gora zelo pomemben korak v pravo smer. Konkretno rešitve bodo nove parkirne površine, drugačen parkirni režim, vzpostavitev con za pešce in prilagoditev obstoječe infrastrukture na več načinov (območja kratkotrajnega parkiranja, parkirna hiša, nadgradnja obstoječih parkirišč z dovolilnicami in parkomati, dodatna ureditev kolesarskih površin, več e-polnilnic ...), okrepljeni nadzori spoštovanja ukrepov in pa ves čas ustrezna komunikacija z lokalnim prebivalstvom in lastniki zemljišč.

Novi logotip CPS predstavlja koncepte trajnostne mobilnosti na destinaciji Kranjska Gora z namenom ohranjanja neokrnjene narave. Ohranja temeljno zasnovano logotipa destinacije Kranjska Gora, kjer barve ponazarjajo različne lokalne skupnosti in povezovanje med njimi in navzven, ikone v krogih pa predstavljajo alternativne oblike trajnostne mobilnosti, za katere želijo, da preidejo v ospredje.

Še eno prestižno priznanje za pot Juliana Trail

SUZANA P. KOVAČIČ

Po številnih domačih in mednarodnih priznanjih je daljinsko pohodniško pot Juliana Trail opazilo in nagradilo tudi Britansko združenje turističnih novinarjev, ki je 330 kilometrov dolgo pot izbralo za najbolj inovativen evropski turistični projekt v preteklem letu. Opisali so jo kot odlično novo pohodniško pot, ki vodi skozi Julijske Alpe in daje poudarek trajnostnemu turizmu. "Narejena je, da zmanjša število obiskovalcev Triglava, ki je preveč obiskana gora. Juliana pa obkroži ikoničen vrh, ne da bi

Pohodniška pot Juliana Trail, Martuljkova skupina / Foto: Aleš Zdešar, www.slovenia-info

ga osvojila. Tako namesto dvodnevne vzpona na Triglav spodbuja obiskovalce k daljšemu obisku, med katerim raziskujejo okolico, ki je enako lepa. Skoraj vsaka etapa se začne v vasi ali mestu, do katerega lahko dostopamo z avtobusom ali vlakom, s čimer pri-

speva tudi k zmanjšanju prometa," je med drugim zapisano v obrazložitvi. Juliana Trail so v skupnosti Julijske Alpe zasnovali kot produkt, ki povezuje kulturo, dediščino in kulinariko s posebnim poudarkom na trajnostnem turizmu.

Srečanje županov zgornje Gorenjske

URŠA PETERNEL

Na rednem mesečnem srečanju so se sestali župani občin zgornje Gorenjske, tudi tokrat s pomočjo spletne povezave. Govorili so predvsem o področju železniške infrastrukture. Darja Kocjan, direktorica SŽ – Potniški promet, jim je med drugim povedala, da bo letos po slovenskih tirih zapeljalo 28 novih železniških garnitur, do konca prihodnjega leta pa skupaj 52. Novi vlaki bodo sodobnejši, prostornejši, udobnejši in tudi hitrejši. Opremljeni bodo z izvlečno stopnico za lažji vstop, s prostori za osebe z omejeno mobilnostjo ter posebnimi toaletnimi prostori zanje. Vsi novi vlaki bodo opremljeni tudi s sodobnim varnostnim sistemom, brezžičnim signalom, ki bo omogočil dostopanje do interneta,

ob sedežih pa bodo vtičnice za polnjenje mobilnih naprav.

Župani so poudarili, da obiskovalce zgornje Gorenjske želijo v čim večji meri usmeriti v trajnostne oblike prevoza, kamor sodi tudi vožnja z vlaki, na katere je mogoče naložiti kolo. Dobili so zagotovilo, da bo na vsakem od novih vlakov najmanj deset mest za kolesa.

Novost letošnje sezone bodo tudi dodatni vlaki na relaciji Jesenice–Bohinjska Bistrica, ki bodo ob koncih tedna privlačni tako za kolesarje kot druge (po)potnike. Novi dizelski in večnapetostni električni vlaki pa bodo omogočili tudi čezmejno regijsko povezovanje v smeri Avstrije in Hrvaške. Ob tem na Gorenjskem poteka tudi obnova železniške proge med Kranjem in Radovljico. Ker je država pridobila dodatna sredstva, pa naj bi v kratkem

začeli obnavljati tudi odsek proge od Lesc do Jesenic. Župani so izrazili zadovoljstvo s potekom investicije in tudi z napovedano obnovo železniških postaj, za katere si bodo prizadevali, da bi postale bolj žive in prostori druženja. Na sestanku pa so govorili tudi o lokaciji splošne bolnišnice in sprejeli pobudo jeseniškega župana, da na vlado in ministrstvo za zdravje naslovijo zahtevo, da država opravi celovito študijo vključenosti Splošne bolnišnice Jesenice v lokalno in regionalno okolje. Obenem želijo, da država definira, kako bi morebitna nova lokacija gorenjske regijske bolnišnice na območju občine Radovljica vplivala na zdravstveno dejavnost v občini Jesenice. Župani o tem želijo govoriti tudi z ministrom za zdravje Janezom Poklukarjem.

Povpraševanje po nastanitvah se krepi

V marcu je bilo največ turističnih prenočitev v občinah Ljubljana in Kranjska Gora. Vlada je med prvomajskimi prazniki nekoliko omilila ukrepe na področju nastanitvenih kapacitet. Kakšna pa sta ponudba in povpraševanje?

KARMEN SLUGA, SUZANA P. KOVAČIČ

V marcu je bilo po podatkih republiškega statističnega urada največ turističnih prenočitev v mestni občini Ljubljana (15 tisoč) in občini Kranjska Gora (11.300 prenočitev), kar gre pripisati tudi izvedbi tekm v alpskem smučanju za Pokal Vitranc in svetovnega pokala v smučarskih skokih v Planici. Ker je v marcu v državi še vedno veljal vladni odlok o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev, so nastanitveni obrati delovali le ob upoštevanju teh pogojev.

Največ turističnih prenočitev je bilo sicer v marcu zabeleženih v nastanitvenih obratih v zdraviliških občinah

Zahvala članom Teama Kranjska Gora

Po zaključku zimske tekmovalne sezone so člane Teama Kranjska Gora – vrhunske športnike Meto Hrovat, Bora Pavlovčiča ter brata Benjamina in Vilija Črva – povabili na srečanje, kjer sta vse štiri športnike in hkrati ambasadorje destinacije Kranjska Gora sprejela domači župan Janez Hrovat in direktor Turizma Kranjska Gora Blaž Veber. Na sprejemu so se ozrli nazaj na sezono in skupno delovanje ter postavili načrte za naprej. Turizem Kranjska Gora jim je podelil zahvale za ambasadorstvo. Dobili so tudi adrenalinsko doživetje, ki ga bodo preživeli skupaj in se s tem še bolj povezali. **S. K.**

Od leve: župan Janez Hrovat, sodelavka Turizma Kranjska Gora Mojca Mežek, Bor Pavlovčič, Meta Hrovat, Benjamin in Vili Črv ter direktor Turizma Kranjska Gora Blaž Veber / Foto: Turizem Kranjska Gora

(malo manj kot 31 tisoč prenočitev ali 30 odstotkov vseh prenočitev), sledile so gorske občine (24 odstotkov vseh prenočitev). Največ prenočitev turistov so zabeležili v hotelih, sledile so jim zasebne sobe, apartmaji in hiše.

Od tujih turistov so največ prenočitev ustvarili turisti iz Hrvaške in Italije (po 10 odstotkov vseh prenočitev tujih turistov), Srbije in Nemčije (po 7 odstotkov prenočitev), Bosne in Hercegovine ter Avstrije (po 6 odstotkov).

HOTELE BODO ODPIRALI POSTOPOMA

Pod določenimi pogoji so se med prvomajskimi prazniki lahko znova odprli vsi nastanitveni objekti (do 30 sob). V največjem hotelirskem podjetju v Zgornjesavski dolini, družbi Hit Alpinea, so se novice o možnem odprtju razveselili. Direktor družbe Hit Alpinea Milan Sajovic je povedal, da bodo hotele (Kompas, Ramada Resort, Ramada Hotel & Suites, apartmaji Vitranc) odpirali postopoma. Kot je še dejal, je bil med prazniki obseg povpraševanja še nizek, kar poleg omejitvenih pogojev pri bivanju pripisujejo zlasti nestanovitnemu in slabemu vremenu. "Se pa povpraševanje, predvsem za prihajajoče tedne in poletje, krepi, zato zelo pozdravljamo odločitve o ukinitvi prepovedi prehajanja med regijami, ki je eden pomembnih dejavnikov zasedenosti. Upamo, da se bodo v kratkem odprle tudi meje," je še dejal Sajovic.

Med prvomajskimi prazniki je bilo v Zgornjesavski dolini odprtih še nekaj drugih nastanitvenih objektov, med njimi Aparthotel Pr' Jakapč v Mojstrani. V hotelu Rute v Gozdu - Martuljku pa so pred nekaj dnevi povedali, da se je začelo povpraševanje gostov. Kot so pojasnili, trenutno ni prav veliko zanimanja za maj in junij, so pa povpraševanja po rezervacijah v juliju in avgustu, večinoma slovenskih gostov (največ iz primorske, osrednjeslovenske in štajerske regije). Novi Triangel boutique hotel v Gozdu - Martuljku pa bo svoja vrata za prve goste predvidoma odprl junija.

Poletno info točko Topolino odpirajo junija

Poletna info točka Topolino na počivališču ob magistralni cesti pred Mojstrano bo odprta od začetka junija vsak konec tedna od 10. do 18. ure (enako septembra), julija in avgusta pa vsak dan od 8. do 20. ure. Topolino predstavlja vstopno točko na turistično destinacijo Kranjska Gora in obiskovalcem izreka dobrodoščilo ter jim poleg počitka (na urejenem parkirišču) ponuja tudi osvežitve ob Savi Dolinki in turistične informacije. **S. K.**

Občina Kranjska Gora (Kolodvorska 1b, 4280 Kranjska Gora) na podlagi določil Zakona o javnih financah (Ur. l. RS, št. 79/99, 124/2000, 79/2001, 30/2002, 56/2002-ZJU, 110/2002-ZDT-B, 127/2006-ZJZP, 14/2007-ZSPDPO, 109/2008, 49/2009, 38/2010-ZUKN, 107/2010, 11/2011-UPB4), Odloka o proračunu Občine Kranjska Gora za leto 2021 (Uradni list RS št. 79/2019 z dne 24. 12. 2019), Pravilnika o dodeljevanju državnih pomoči za spodbujanje razvoja gospodarstva v občini Kranjska Gora (potrjen na 5. seji Občinskega sveta Občine Kranjska Gora, dne 23. 4. 2015) ter na podlagi soglasja Ministrstva za finance, Sektorja za spremljanje državnih pomoči (št. priglasitve: M001-5874327-2021, 441-44/2021/3 z dne 29.4.2021) objavlja

JAVNI RAZPIS ZA SPODBUJANJE RAZVOJA GOSPODARSTVA V OBČINI KRANJSKA GORA ZA LETO 2021

1. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Predmet javnega razpisa je dodelitev proračunskih sredstev za spodbujanje razvoja gospodarstva na območju občine Kranjska Gora. V letu 2021 bodo sredstva namenjena naslednjim ukrepom:

Ukrep 2: Spodbujanje začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj

Ukrep 3: Spodbujanje odpiranja novih delovnih mest in samozaposlovanja

Ukrep 4: Spodbujanje izobraževanja in usposabljanja na področju podjetništva

Ukrep 5: Spodbujanja prijav podjetij na razpise

Ukrep 7: Spodbujanje sobodajalstva

Ukrep 9: Subvencioniranje stroškov najema poslovnih prostorov in obratov

Namen razpisa je spodbujanje investicij in drugih naložb, ki bodo prispevale k razvoju podjetništva in obrti ter k dvigu konkurenčnosti in kakovosti podjetništva na območju občine Kranjska Gora.

2. VIŠINA SREDSTEV

Okvirna skupna višina sredstev: 70.000 €

Okvirna višina sredstev po posameznih ukrepih:

Ukrep 2: Spodbujanje začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj – 22.000 €

Ukrep 3: Spodbujanje odpiranja novih delovnih mest in samozaposlovanja – 20.000 €

Ukrep 4: Spodbujanje izobraževanja in usposabljanja na področju podjetništva – 3.000 €

Ukrep 5: Spodbujanja prijav podjetij na razpise 1.000 €

Ukrep 7: Spodbujanje sobodajalstva – 16.000 €

Ukrep 9: Subvencioniranje stroškov najema poslovnih prostorov in obratov 8.000 €

V proračunu Občine Kranjska Gora so v okviru državnih pomoči, ki se bodo dodeljevale po pravilu »de minimis«, za navedene ukrepe zagotovljena sredstva na proračunski postavki 140210 v skupni vrednosti 70.000 €.

Sredstva se na podlagi tega razpisa dodeljujejo po pravilu »de minimis«. Skupni znesek pomoči, dodeljen istemu prejemniku, na podlagi pravila »de minimis«, ne sme presegati 200.000,00 EUR v obdobju zadnjih treh proračunskih let, ne glede na obliko ali namen pomoči (v primeru podjetij, ki delujejo v cestnoprometnem sektorju, znaša zgornja dovoljena meja pomoči 100.000,00 EUR).

Višina sredstev, ki se dodeli posameznemu upravičencu, je odvisna od rezultatov ocenjevanja vseh prejetih popolnih vlog, višine zaprosenih sredstev s strani upravičenca ter višine razpoložljivih sredstev. Maksimalna višina sofinanciranja je opredeljena v okviru posameznih ukrepov.

3. UPRAVIČENCI

Upravičenci po tem javnem razpisu so samostojni podjetniki ter mikro, male in srednje velike gospodarske družbe, registrirane po Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1) s sedežem ali registrirano poslovno enoto v občini Kranjska Gora.

Kot upravičenci za dodelitev finančne spodbude so lahko opredeljeni tudi drugi prejemniki sredstev (potencialni podjetniki, fizične osebe, društva ...), če so posebej navedeni v okviru posameznega ukrepa.

Po tem javnem razpisu so zgoraj omenjeni upravičenci omejeni glede na dolžino obstoja. Omejitev so navedene v okviru posameznega ukrepa.

Velikost posamezne gospodarske družbe se določa na podlagi enotnih meril za določanje velikosti podjetij, ki so bila sprejeta z Uredbo Komisije (ES) št. 800/2008.

- Mikro podjetje ima manj kot 10 zaposlenih in ima letni promet in/ali letne vrednosti aktive, ki ne presega 2 milijonov evrov.
- Malo podjetje ima manj kot 50 zaposlenih in ima letni promet in/ali letne vrednosti aktive, ki ne presega 10 milijonov evrov.
- Srednje veliko podjetje ima manj kot 250 zaposlenih ter letni promet, ki ne presega 50 milijonov evrov in/ali letne vrednosti aktive, ki ne presega 43 milijonov evrov.

4. SPLOŠNA DOLOČILA OZIROMA POGOJI UPRAVIČENOSTI

Splošna določila oziroma pogoji, ki veljajo ne glede na ukrep, opredeljen v tem javnem razpisu, so naslednja:

- do pomoči so upravičeni le udeleženci, opredeljeni v okviru posameznega ukrepa
- upravičenec lahko kandidira samo za izvedbo naložbe, upravičene po tem javnem razpisu, ki jo lahko izvede v celoti in v skladu z veljavnimi predpisi
- pomoč se dodeli na podlagi vloge, opredeljene v razpisni dokumentaciji
- naložba, za katero se dodeli pomoč, se mora uporabljati ali ostati v lasti upravičenca (na območju občine) vsaj 2 leti od dokončanja naložbe, če ni v okviru posameznega ukrepa določeno drugače
- naložba, za katero se dodeli pomoč, se ne sme uporabljati v nasprotju z namenom dodelitve sredstev
- upravičenec, ki pridobi pomoč na podlagi tega javnega razpisa, mora voditi predpisano dokumentacijo, določeno z javnim razpisom, in imeti sklenjeno pogodbo o dodelitvi sredstev ter jo hraniti vsaj še 2 leti po izvedenem zadnjem izplačilu
- upravičenec mora imeti sedež ali poslovno enoto v občini Kranjska Gora, pri naložbah pa mora biti lokacija naložbe v občini Kranjska Gora. Če je upravičenec fizična oseba, mora ta imeti prijavljeno stalno bivališče na območju občine Kranjska Gora.

Do prejema pomoči po tem javnem razpisu niso upravičena podjetja oziroma fizične osebe:

- ki so v stečajnem postopku, postopku prisilne poravnave ali likvidacije
- ki so opredeljena kot podjetja v težavah in dobivajo pomoč po posebnem programu za reševanje in prestrukturiranje
- ki so že prejela državno pomoč po tem pravilniku in naložbe oziroma storitve niso izvedla v skladu s podpisano pogodbo
- ki so že koristila pomoč za posamezne namene do višine, ki jo omogočajo posamezna pravila državnih pomoči
- ki nimajo pravočasno in v celoti izpolnjenih pogodbenih obveznosti do Občine Kranjska Gora iz predhodnih javnih razpisov, če so na njih sodelovali
- ki imajo neplačane prispevke ter neporavnane obveznosti do delavcev
- podjetja iz sektorja ribištva in ribogojstva po opredelitvi Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000
- podjetja s sektorja premogovništva po opredelitvi Uredbe (ES) št. 1407/2002
- podjetja, ki delujejo na področju primarne proizvodnje kmetijskih proizvodov iz seznama v Prilogi I k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti
- podjetja, ki delujejo na področju predelave in trženja kmetijskih proizvodov iz seznama v Prilogi I k Pogodbi v naslednjih primerih:
  - če je znesek pomoči določen na podlagi cene ali količine zadevnih proizvodov, ki so kupljeni od primarnih proizvajalcev ali jih zadevna podjetja dajo na trg,
  - če je pomoč pogojena s tem, da se delno ali v celoti prenese na primarne proizvajalce

- Državna pomoč ne sme biti:
- namenjena izvozu oz. z izvozom povezanim dejavnostim v tretje države ali države članice, kot je pomoč, neposredno povezana z izvoženimi količinami, z ustanovitvijo in delovanjem distribucijske mreže ali drugimi tekočimi izdatki, povezanimi z izvozno dejavnostjo
  - pogojena s prednostjo rabe domačega blaga pred rabo uvoženega
  - dodeljena podjetjem, ki delujejo v cestnoprometnem sektorju, za namen nabave vozil za cestni prevoz tovora

5. UKREPI

Ukrep 2: Spodbujanje začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj

Predmet pomoči:

- sofinanciranje začetnih investicij in investicij v razširjanje in razvoj

Vrsta finančne spodbude:

- dotacije

Upravičenci:

- samostojni podjetniki ter mikro, male in srednje velike gospodarske družbe, registrirane po Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1)

Pogoji:

- naložba se mora izvesti na območju občine Kranjska Gora in se ohraniti vsaj 5 let po njenem zaključku
- za naložbo se šteje investicija v opredmetena osnovna sredstva (stroji in oprema, stroški gradnje)
- za naložbo se šteje tudi investicija v neopredmetena osnovna sredstva, kot so nakup programske opreme, licence, patentov in nepatentiranega tehničnega znanja
- naložba mora predstavljati **začetno investicijo** ali investicijo za razširitev oziroma razvoj obstoječega obrata v **smislu bistvenih sprememb proizvoda** ali proizvodnega procesa v predelovalni, storitveni ali raziskovalno-razvojni dejavnosti.
- v primeru, da predlagatelj v okviru tega javnega razpisa želi povrnitev sredstev za nakup rabljene opreme/strojev, le-ta ne sme biti starejša od letnika 2015 ter mora brezhibno služiti svoji namembnosti

Upravičeni stroški:

- strošek nakupa strojev ali opreme (IT-oprema, kot so pametni telefoni in tablice, so upravičeni stroški le za podjetnike, katerih osnovna dejavnost je s področja računalništva ali grafične dejavnosti)
- nakup strojev in opreme
- strošek izdelave projektne in investicijske dokumentacije
- strošek licence
- strošek programske opreme
- strošek postavitve spletne trgovine
- strošek nakupa patenta

Višina sofinanciranja:

Pomoč se glede na posamezno obliko dodeljevanja pomoči omeji:

- dotacije – do 30 % upravičenih stroškov posamezne investicije
- Sofinanciranje upravičenih stroškov ne sme presegati 30 % upravičenih stroškov posamezne investicije oziroma lahko znaša največ 6.000 EUR na upravičenca. Pri dodelitvi sredstev se upoštevajo neto stroški (brez vključenega DDV). Minimalni znesek sofinanciranja je 500 EUR.

Okvirna višina sredstev: 22.000 €

Realizacija projekta:

- upravičeni so stroški, ki so nastali in bili plačani v obdobju od 2. 9. 2019 do 1. 9. 2021.

Omejitve:

- prijavitelj lahko v okviru tega ukrepa predloži največ 1 vlogo, bodisi za nabavo opreme/strojev ali drugih upravičenih stroškov.

Dokazila:

- dokumentacija, ki dokazuje posamezno investicijo (gradbeno dovoljenje, kupoprodajne pogodbe, specifikacije nabavljenih investicijskih sredstev ...)
- izpis iz registra osnovnih sredstev, iz katerega je razvidna številka osnovnega sredstva, nabavna vrednost, datum nabave in aktiviranje, ipd. Če je za eno osnovno sredstvo več računov, se priloži točna specifikacija izračuna vrednosti za to osnovno sredstvo.
- računi in dokazila o plačilu računov

Ukrep 3: Spodbujanje odpiranja novih delovnih mest in samozaposlovanja

Predmet pomoči:

- sofinanciranje samozaposlovanja
- sofinanciranje zaposlovanja novih delavcev

Vrsta finančne spodbude:

- dotacije

Upravičenci:

- samostojni podjetniki ter mikro, male in srednje velike gospodarske družbe, registrirane po Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1)
- potencialni podjetniki

Pogoji:

- delovno mesto, za katero se dodeli finančna pomoč, se mora ohraniti vsaj 18 mesecev
- nova zaposlitev mora pomeniti povečanje skupnega števila zaposlenih nad najvišje stanje v zadnjih 12 mesecih
- prijavitelj mora z novim zaposlenim delavcem podpisati pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas oziroma za določen čas vsaj 18 mesecev
- realizacija samozaposlitve oziroma odpiranje novega delovnega mesta mora biti izvedeno na območju občine Kranjska Gora
- do finančne pomoči je upravičena oseba, ki se samozaposli in ima prijavljeno stalno bivališče na območju občine Kranjska Gora. Oseba mora ostati samozaposlena vsaj 18 mesecev. Samozaposlitev se dokazuje s potrdilom o registraciji podjetja ter kopijo obrazca M1
- če je prijavitelj (fizična oseba) že prejel sredstva za samozaposlitev, na ta ukrep ne more kandidirati 5 let od prejetja sredstev
- za novo odprto delovno mesto je mogoče zaposliti osebo s stalnim bivališčem na območju občine Kranjska Gora, ki še ni bila zaposlena oziroma je ostala brez zaposlitve. Zaposlitev se dokazuje s kopijo podpisane Pogodbe o zaposlitvi ter obrazcem M1/M2
- v primeru, da novozaposleni delavec postane brezposeln iz kateregakoli razloga pred potekom 18 mesecev, mora prejemnik sredstev v roku 30 dni od prenehanja zaposlitve zaposliti novega delavca, ki ustreza v Pravilniku opredeljenim pogojem. V nasprotnem primeru mora prejemnik dodeljenih sredstev le-ta vrniti.
- za vsakega na novo zaposlenega je treba predložiti svojo vlogo

Upravičeni stroški:

- stroški za realizacijo samozaposlitve v višini do 3 minimalnih mesečnih plač
- stroški za odpiranje novega delovnega mesta v višini do 3 minimalnih mesečnih plač

Višina sofinanciranja:

- upravičeni stroški se sofinancirajo do višine 3 minimalnih mesečnih plač na vlogo.
- okvirna višina sredstev: 20.000 €

Realizacija projekta

- upravičeni so stroški, ki so nastali in bili plačani v obdobju od 2. 9. 2019 do 1. 9. 2021.

Omejitve:

- prijavitelj lahko v okviru tega ukrepa predloži največ 3 vloge
- prijavitelj, ki je za prijavljene upravičene stroške že dobil sofinanciranje z drugega vira (npr. ZRSZ) po tem javnem razpisu ni upravičen do sofinanciranja

Dokazila:

- Samozaposlitev: – dokazilo o registraciji podjetja, kopija obrazca M1, potrdilo ZRSZ, da prijavitelj ni vključen v aktivno politiko zaposlovanja
- Odpiranje novega delovnega mesta: – kopija Pogodbe o zaposlitvi, kopija obrazca M1

Ukrep 4: Spodbujanje izobraževanja in usposabljanja kadrov za nove dejavnosti

Predmet:

- sofinanciranje stroškov izobraževanja;
- sofinanciranje stroškov usposabljanj (razen varstva pri delu in izjava z oceno tveganja)

Upravičenci:

- samostojni podjetniki ter mikro, male in srednje velike gospodarske družbe, ki so registrirane po Zakonu o gospodarskih družbah.

Upravičeni stroški, nastali od 2. 9. 2019 do 1. 9. 2021:

- stroški izobraževanja za dosego prekvalifikacije
- stroški usposabljanja

Pogoji:

- predložitev ustreznih dokazil za izvedbo posamezne aktivnosti (prijavnice, potrdila o udeležbi)
- za vsakega zaposlenega/sodelujočega je treba predložiti svojo vlogo

Neupravičeni stroški:

- stroški dnevnice
- potni stroški, stroški kilometrin
- stroški nočitev in prehrane

Višina:

- sofinanciranje upravičenih stroškov do 50 % vrednosti, vendar največ do 500 EUR na upravičenca na leto.
- minimalni znesek sofinanciranja je 50 EUR

Omejitve:

- prijavitelj lahko v okviru tega ukrepa predloži največ 3 vloge

Dokazila:

- računi in dokazila o plačilu računov
  - potrdilo o udeležbi na seminarju oz. o opravljenem izobraževanju
- Okvirna višina sredstev: 3.000,00 €

Ukrep 5: Spodbujanje prijav podjetij na razpise**Predmet pomoči:**

- sofinanciranje prijave na mednarodni razpis ali razpis na državni ravni

Upravičenci:

- samostojni podjetniki ter mikro, male in srednje velike gospodarske družbe, registrirane po Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1) ter društva

Vrsta finančne spodbude:

- dotacije

Pogoji:

- prijava mora biti podana na razpis na državni ali mednarodni ravni
- prijavljeni projekt mora ustrezati razpisnim pogojem in biti administrativno ustrezen, kar se dokazuje s potrdilom razpisovalca

Upravičeni stroški:

- stroški zunanjih izvajalcev, ki morajo biti v skladu z običajnimi tržnimi cenami in običajnim poslovanjem podjetja
- stroški dela osebja, ki dela na pripravi projekta za prijavo na razpis. Kot upravičeni stroški dela bodo šteli tisti, ki bodo izkazani z izplačilom osebju in bodo razvidni iz posebne pogodbe o delu/zaposlitvi oziroma aneksa k pogodbi o delu/zaposlitvi
- v primeru skupne prijave na razpis z več partnerji je prijavitelj upravičen do subvencioniranja sorazmernega deleža stroškov glede na njegov sorazmerni delež v razpisu

Višina sofinanciranja:

- sofinanciranje upravičenih stroškov do 30 %, pri čemer se maksimalna višina ne more presegati 500 EUR na posamezno vlogo. Pri dodelitvi sredstev se upoštevajo neto stroški (brez vključenega DDV)
- minimalni znesek sofinanciranja je 100 EUR

Okvirna višina sredstev: 1.000 €

Realizacija projekta

- upravičeni so stroški, ki so nastali in bili plačani v obdobju od 2. 9. 2019 do 1. 9. 2021.

Omejitve:

- prijavitelj v okviru tega ukrepa lahko predloži največ 2 vloge

Dokazila:

- potrdilo razpisovalca, da prijava ustreza razpisnim pogojem in je administrativno ustrezna
- račun zunanjega izvajalca za opravljeno storitev, pri čemer je jasno razvidno, da je šlo za pomoč pri prijavi na razpis, ter potrdilo o plačilu računa
- pogodba o zaposlitvi oziroma aneks, na podlagi katerega je razvidno,

- da je delavec razporejen oziroma zadolžen za specifično prijavo na razpis ter obseg dela na prijavi; potrdilo o izplačilu plače
- v primeru skupne prijave na razpis z več partnerji – finančna razmejitev po partnerjih

Ukrep 7: Spodbujanje sobodajalstva**Predmet pomoči:**

- sofinanciranje nakupa notranje opreme – inventarja za ureditev sob pri sobodajalcih

Vrsta finančne spodbude:

- dotacije

Upravičenci:

- fizične osebe, ki imajo registrirano dejavnost sobodajalstva (sobodajalci so fizične osebe, za katere velja omejitev, da opravljajo dejavnost le občasno, skupno ne več kot pet mesecev v koledarskem letu in gostom lahko nudijo največ do 15 ležišč)

Pogoji:

- dejavnost, za katero prijavitelj pridobi sredstva po tem razpisu, se mora opravljati vsaj še 2 leti po zaključeni investiciji

Upravičeni stroški:

- nakup notranje opreme za standardno ureditev sob (nadstandard: vodne postelje, prenosniki, tablice, parne peči ipd.)

Neupravičeni stroški:

- posteljnina, brisače, tekači, okraski, slike, WC-metlice in podobno

Višina sofinanciranja:

- sofinanciranje upravičenih stroškov do 50 %, pri čemer maksimalna višina sofinanciranja ne more preseči 1.000 EUR na upravičenca. Pri dodelitvi sredstev se upoštevajo neto stroški (brez vključenega DDV)
- minimalni znesek sofinanciranja je 200 EUR
- sofinancira se nakup notranje opreme z minimalno vrednostjo 50 EUR za kos oz. artikel

Okvirna višina sredstev: 16.000 €

Realizacija projekta

- upravičeni so stroški, ki so nastali in bili plačani v obdobju od 2. 9. 2019 do 1. 9. 2021

Omejitve:

- prijavitelj v okviru tega ukrepa lahko predloži največ 1 vlogo

Dokazila:

- računi o upravičenih stroških ter dokazila o plačilu stroškov, ki se glasijo na upravičenca (sobodajalca); v primeru, da so računi v tujem jeziku, naj bodo artikli prevedeni v slovenski jezik
- dokazila o registraciji sobodajalske dejavnosti (priglasitev sobodajalstva za fizične osebe, izpisek AJPES)
- dokazilo, da sobodajalec oddaja sobe preko TIC-a, oz. fotokopija pogodbe o sodelovanju s Turizmom Kranjska Gora oz. Turističnim društvom

Ukrep 9: Subvencioniranje stroškov najema poslovnih prostorov in obratov**Predmet pomoči:**

- Subvencioniranje stroškov najema poslovnih prostorov in obratov za upravičence, ki opravljajo dejavnosti

Vrsta finančne spodbude:

- dotacije

Upravičenci:

- samostojni podjetniki ter mikro, male in srednje velike gospodarske družbe, registrirane po Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1), ki imajo priglašeno ustrezno dejavnost

Pogoji:

- strošek najemnine mora biti v skladu z običajnimi tržnimi cenami in običajnim poslovanjem podjetja
- za prostore, ki jih daje v najem Občina Kranjska Gora, se NE dodeljuje subvencija
- stroški najemnine se ne subvencionirajo v primeru, da sta si najemnik in najemodajalec kot fizični osebi v razmerju zakonec ali zunajzakonski partner ali sorodnik do vštete 2. dednega reda, oziroma da je

lastnik pravne osebe fizična oseba, ki je z najemodajalcem ali najemnikom v razmerju zakonec ali zunajzakonski partner ali sorodnik do vštetelega 2. dednega reda

- stroški najemnine se ne subvencionirajo v primeru, da sta najemnik in najemodajalec povezani osebi.
- strošek najemnine se ne subvencionira tudi v primeru, da sta najemnik in najemodajalec pravni osebi, katerih lastniki so si med seboj v razmerju zakonec ali zunajzakonski partner ali sorodnik do vštetelega 2. dednega reda

Upravičeni stroški:

- strošek najema poslovnih prostorov ali obratov, ki se nahajajo na območju občine Kranjska Gora

Višina sofinanciranja:

- sofinanciranje upravičenih stroškov do 50 %, pri čemer maksimalna višina sofinanciranja ne more preseči 2.000 EUR na upravičenca. Pri dodelitvi sredstev se upoštevajo neto stroški (brez vključenega DDV)
- minimalni znesek sofinanciranja 200 EUR

Okvirna višina sredstev: 8.000 €

Realizacija projekta

- upravičeni so stroški, ki nastanejo in so tudi plačani v obdobju od 2. 9. 2019 do 1. 9. 2021

Omejitve:

- prijavitelj v okviru tega ukrepa lahko predloži največ 1 vlogo

Dokazila:

- najemna pogodba
- računi o upravičenih stroških ter dokazila o plačilu stroškov

6. MERILA

Merila za vrednotenje vlog so sestavni del razpisne dokumentacije.

7. POTREBNA DOKUMENTACIJA

Vloga mora biti izpolnjena na ustreznem prijavnem obrazcu, vsebovati mora vse v obrazcu zahtevane podatke in priloge, ki so del razpisne dokumentacije. Vloga mora biti na ustreznih mestih podpisana in žigosana.

Razpisna dokumentacija, ki obsega besedilo javnega razpisa, obrazce za posamezne ukrepe javnega razpisa, izjave, merila za vrednotenje posameznih ukrepov, vzorce pogodb in pravilnik, je vlagateljem na voljo od dneva objave javnega razpisa v sprejemni pisarni Občine Kranjska Gora ter na spletni strani Občine Kranjska Gora – <http://obcina.kranjska-gora.si>.

Dokazila, ki jih mora prosilec predložiti prijavnemu obrazcu, so opredeljena v okviru vsakega ukrepa posebej.

Vsi prosilci morajo v okviru javnega razpisa predložiti izjavo o točnosti navedenih podatkov ter izjavo, da za iste upravičene stroške niso pridobili ali niso v postopku pridobivanja dodatnih sredstev, iz katerega koli drugega javnega vira.

Dokazila, predložena v okviru prijave na javni razpis, se predlagateljem vloge ne vračajo.

8. ROK IN NAČIN DOSTAVE VLOG

Prosilci oddajo vloge na predpisanih razpisnih obrazcih skupaj s predpisano dokumentacijo v sprejemni pisarni Občine Kranjska Gora ali pošljejo po pošti na naslov: Občina Kranjska Gora, Kolodvorska 1b, 4280 Kranjska Gora.

Rok za oddajo vlog je 1. 9. 2021.

Vloga za posamezni ukrep mora biti speta in oddana v zaprti ovojnici ter ustrezno označena. Če oddajate več vlog v okviru enega ukrepa, so le-te lahko posredovane v 1 ovojnici, vendar morajo biti vloge spete. Če oddajate več vlog v okviru več ukrepov, morajo biti vloge predložene v različnih ovojnicah (1 ovojnica – 1 ukrep). Na sprednji strani posamezne ovojnice mora biti izpisano:

»NE ODPIRAJ – JAVNI RAZPIS – GOSPODARSTVO 2021 – _____
(številka ukrepa)«.

Na hrbtni strani ovojnice (oz. v levem zgornjem kotu na prednji strani) morajo biti navedeni podatki o vlagatelju: ime in priimek ter naslov (če gre za fizično osebo) oz. naziv in naslov (če gre za pravno osebo).

Neppravilno oz. nepopolno označene ovojnice bodo s sklepom zavržene.

9. OBRAVNAVA VLOG

Postopek javnega razpisa bo vodila Komisija za izvedbo postopka javnega razpisa za spodbujanje razvoja gospodarstva v občini Kranjska Gora v letu 2021 (v nadaljevanju Komisija), ki jo imenuje župan.

Komisija bo obravnavala le pravočasne in pravilno označene vloge za razpisne namene.

Odpiranje vlog bo izvedeno v roku dvajset dni od roka za oddajo vlog. Odpiranje vlog ni javno.

Vloge, ki jih ne bo vložila upravičena oseba, ali vloge, ki ne bodo pravočasne (oddane po 1. 9. 2021), bodo s sklepom zavržene.

Komisija bo opravila pregled prispelih vlog in jih ocenila na podlagi pogojev in meril, ki so navedeni v javnem razpisu. Prijavitelji, katerih vloge na razpis ne bodo popolne, bodo s strani občine v roku petih delovnih dni od dneva odpiranja vlog pisno pozvani, naj vloge dopolnijo. Rok za dopolnitev vloge ne sme biti daljši od 8 dni. Nepopolne prijave, ki jih prosilci do naknadnega roka ne bodo dopolnili, bodo s sklepom zavržene, neustrezno dopolnjene pa zavrjene.

Pred ocenjevanjem vlog bo Komisija preverila, če je prijava v skladu s splošnimi določili in pogoji tega javnega razpisa. V primeru, da prijava ne bo ustrezala splošnim pogojem in določilom, vloga ne bo dana v ocenjevanje in bo s sklepom zavržena.

Komisija bo pripravila predlog višine sofinanciranja, ki ga bo predložila pristojnemu organu občine – direktorici občinske uprave. Direktorica občinske uprave bo po sprejeti odločitvi izdala odločbe, s katerimi se določi razporeditev razpisanih sredstev, in sicer najpozneje v roku 30 dni od odpiranja vlog.

Pritožbo na sklep oziroma odločbo, izdano v okviru tega razpisa, lahko prejemnik sklepa/odločbe poda v roku 15 dni od prejema sklepa/odločbe na župana Občine Kranjska Gora. Župan bo o pritožbi odločil v roku 30 dni. Vložena pritožba ne zadrži podpisa pogodb z izbranimi prejemniki sredstev.

Občina bo s prejemniki sredstev sklenila pogodbe, v katerih bodo navedeni podrobnejši pogoji koriščenja sredstev. Če se prejemnik pozitivne odločbe v roku 15 dni ne odzove na poziv za podpis pogodbe, se šteje, da je odstopil od zahteve za pridobitev sredstev tega razpisa.

Če bo za posamezen ukrep prispelo manjše število vlog, kot je razpisanih sredstev, se prosta sredstva lahko prerazporedijo na drug ukrep znotraj okvira javnega razpisa.

10. DODATNE INFORMACIJE

Vse dodatne informacije v zvezi z javnim razpisom dobijo zainteresirani na Občini Kranjska Gora, Kolodvorska ulica 1b, kontaktna oseba ga. Vida Černe – telefon: 04 580 98 12, elektronski naslov – vida.cerne@kranjska-gora.si.

Dodatne informacije o prijavi in načinu prijave lahko zainteresirani dobijo tudi na Razvojni agenciji Zgornje Gorenjske, Spodnji Plavž 24e, 4270 Jesenice, kontaktna oseba ga. Eldina Čosatović – telefon: 04 581 34 19, elektronski naslov – dina@ragor.si.

Za vse prosilce bo organizirana delavnica, na kateri bomo ponudili pomoč pri izpolnjevanju prijavnice in posredovali odgovore na morebitna vprašanja. Delavnica bo v četrtek, 3. 6. 2021, ob 13. uri na aplikaciji Zoom ali v sejni sobi Občine Kranjska Gora in jo bo vodila Eldina Čosatović.

Datum: 3. 5. 2021

Številka: 305-1/2021-4/0232

Župan
Janez Hrovat

Vzdrževane planinske poti so ogledalo Doline

Aprila je župana Janeza Hrovata ter predsednika Planinskega društva Kranjska Gora Marka Kopača obiskala gorenjska poslanka državnega zbora Mateja Udovč. V sodelovanju s koalicijskimi partnerji in poslancema narodnih skupnosti je namreč v parlamentarno proceduro vložila prvo novelo Zakona o planinskih poteh, ki bi zagotavljala sistemski vir financiranja tega področja.

KARMEN SLUGA

"Kot velika ljubiteljica in redna obiskovalka gora ter dolgoletna planinska vodnica Planinske zveze Slovenije se v gorah redno srečujem s problematiko vzdrževanja in obnove planinskih poti. Prav tako se na poteh srečujem z markacisti. To so čudoviti ljudje, ki srčno, strokovno in odgovorno skrbijo za naše planinske poti. Skupaj pogosto ugotovljamo, da so določene poti vzorno vzdrževane in urejene, druge pa prav nasprotno. Najpogostejši vzrok za poškodovane in neurejene poti so plazovi, podori, vetrolomi, žled in podrta drevesa. Urejenost planinskih poti pa je odvisna še od njihove zahtevnosti in izpostavljenosti, obremenjenosti in predvsem razpoložljivosti, usposobljenosti in opremljenosti markacistov. Vzdrževanje in dobra označenost planinskih poti sta osnovna pogoja za varno gibanje v hribovitem in gorskem svetu. Ne smemo pozabiti, da samo dobro označene in vzdrževane planinske poti zmanjšujejo potencialne nevarnosti za pohodnike, posledično pa razbremenjujejo tudi reševalne službe," je ob obisku v Kranjski Gori povedala poslanka SMC Mateja Udovč.

»Občina Kranjska Gora od turistične takse že nekaj let odvaja določen del proračuna prav za obnovo poti, z novim predlogom financiranja pa vse to le še nadgrajujemo in upam, da vsa prizadevanja obrodijo sadove tudi na državnem nivoju.«

Od leve: Janez Hrovat, Mateja Udovč in Marko Kopač

Kot je poudarila Udovčeva, sta obnova in vzdrževanje planinskih poti zelo zahtevni nalogi z več vidikov: "Najpomembnejši je kadrovski vidik. Število markacistov upada, hkrati pa se povečuje njihova starost. Med mladimi planinci pa se interes za to dejavnost vztrajno zmanjšuje. Drugi vidik je finančne in materialno-tehnične narave. Markacisti so pri opravljanju svojega dela vse prevečkrat prisiljeni uporabljati svojo opremo, svoja prevozna sredstva, svojo zaščitno opremo in sredstva za delo. Za nameček pa so med opravljanjem dela velikokrat deležni kritik pohodnikov, zakaj morajo poti urejati ob koncih tedna, ko je največja gneča. Markacisti to delo opravljajo v svojem prostem času."

Problem je pri nabavi tehničnega materiala za označevanje poti, njihovo obnovo in vzdrževanje, je prepričana

poslanka. "Pomanjkanje finančnih sredstev se tako odraža v slabšem vzdrževanju poti, ki ima za posledico zmanjšanje varnosti ali celo zaprtje določenih poti. V pogovoru s kolegi vodniki, vodstvi planinskih društev, markacisti in vodstvom Planinske zveze sem ugotovila, da je to področje urejeno v Zakonu o planinskih poteh, vendar ni posebej definiranega sistema vira financiranja. Financiranje je bilo razdeljeno med več nosilcev in zato v praksi ni nikoli zaživelo." Mateja Udovč je povedala, da nobeno od zakonsko pristojnih ministrstev v 14 letih ni zagotovilo namenskih proračunskih sredstev. "Zato pozdravljam pripravljenost ministra Zdravka Počivalška, ki je pristojen tudi za turizem, da bo zagotovil namenska sredstva za vzdrževanje planinskih poti. Dogovori-

li smo se, da bo ministrstvo, pristojno za turizem, na letni ravni zagotavljalo približno štiristo tisoč evrov," je svoja prizadevanja za sistemsko urejeno financiranje planinskih poti gostiteljema v Kranjski Gori predstavila Udovčeva.

ŽUPAN JANEZ HROVAT: UPAM, DA VSA PRIZADEVANJA OBRODIJO SADOVE

Župan Janez Hrovat je prizadevanja pohvalil in podprl: "Na našem območju od doline Krme do Jalovca je veliko planinskih poti vseh težavnosti, zato vsekakor pozdravljam prizadevanja poslanke Udovčeve, da se sprejme zakon, ki bo omogočal financiranje vzdrževanja in sanacije teh poti. Vemo, da markacisti samo s svojo srčnostjo in izkušnostjo ne morejo opraviti vseh posegov na poteh, saj je pri tem pogosto treba uporabljati razne pripomočke, ki niso zastoj. Občina Kranjska Gora od turistične takse že nekaj let odvaja določen del proračuna prav za obnovo poti, z novim predlogom financiranja pa vse to le še nadgrajujemo in upam, da vsa prizadevanja obrodijo sadove tudi na državnem nivoju." Novela Zakona o planinskih poteh rešuje tudi birokratske ovire. Skrbniki poti, ki na teren pridejo iz drugih slovenskih občin, bodo po novem lahko direktno kandidirali za sredstva v proračunu občine, na območju katere bodo urejali planinske poti. Prav lansko leto pri sanaciji Bambergovih poti na Triglav z Luknje čez Plemenice se je pokazalo, nazorno opiše župan Hrovat, kako nam je birokracija vse

skupaj zapletla. "Sanacijo je opravilo Planinsko društvo Ptuj, ki ni registrirano v kranjskogorski občini. Zato smo za financiranje njihove dejavnosti morali skleniti posebno pogodbo med planinskima društvoma Dovje - Mojstrana in Ptuj, zdaj pa – pohvalno – nov zakon rešuje tudi to."

MARKO KOPAČ: REŠITEV PROBLEMATIKE FINANCIRANJA PLANINSKIH POTI POZDRAVLJAMO

V kranjskogorski občini sicer delujejo štiri planinska društva, vsa imajo tudi svoje markaciste, povsod pa si prizadevajo za pomladitev vrst. Kranjskogorsko društvo, kot poudarja predsednik Marko Kopač, skrbi tudi za tri koče: Mihov dom, Kočo na Gozdu in kočo v Krnici. "Vse dajemo v najem, najemniki skrbijo za koče, velike investicije pa izvajamo skupaj. V štirih letih smo na vseh zamenjali streho in okna, v Mihovem domu tudi kuhinjo. Urejamo pa tudi številne planinske poti, med njimi Hanzovo pot na Prisank ter pot iz Jasne na Vitranc in naprej na Ciprnik. Rešitev problematike financiranja vzdrževanja planinskih poti seveda pozdravljamo, saj si moramo vsi skupaj prizadevati za urejene in predvsem varne poti."

Župan Janez Hrovat je ob koncu srečanja poudaril še, da so urejene, lepe, zanimive in varne planinske poti ogledalo celotne Zgornjesavske doline. Le vzdrževane poti bodo v Dolino privabile planince, ki bodo lahko uživali v lepotah naših gora.

Telekom Slovenije

POOBlašČENI PRODAJALEC

VSEM NAROČNIKOM TELEKOMA SLOVENIJE NA DALJAVO OMOGOČAMO

- BREZPLAČNO OPTIMIZACIJO NAROČNIŠKEGA PAKETA,
- SKLENITEV NOVEGA IN PODALJŠANJE OBSTOJEČEGA NAROČNIŠKEGA PAKETA,
- NAKUP APARATA PO AKCIJSKI CENI,
- NAKUPE PREKO PROGRAMA ZVESTOBE,
- IN VSE OSTALE STORITVE TELEKOMA SLOVENIJE.

MOBYSTYLE

IBIS TRADE D.O.O. | Celovška c. 280
1000 Ljubljana | SI89630963

ROMAN ŽNIDAR

ROMAN.ZNIDAR@MOBYSTYLE.COM

031 60 80 80

Zlato in srebro za ekstra domači marmeladi

Sara Movrić Mertelj in Nikola Movrić iz Gozda - Martuljka sta prejela zlato priznanje za ekstra domačo marmelado iz aronije, jabolk in cimeta ter srebrno priznanje za domačo marmelado iz aronije in jabolk.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj, Mestna občina Ptuj in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije se ob podpori ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano že pripravljajo na letošnje Dneve dobrot slovenskih kmetij. Najpomembnejši del prireditve bo razstava Dobrote slovenskih kmetij od 28. do 30. maja v Minoritskem samostanu na Ptuj, v okviru priprav na razstavo pa že poteka ocenjevanje izdelkov v posameznih prehranskih skupinah. Strokovne komisije so že ocenile sokove, suho sadje, žgane pijače, kompote in marmelade, znani so tudi rezultati. Sara Movrić Mertelj in Nikola Movrić iz Gozda - Martuljka sta prejela zlato priznanje za ekstra domačo marmelado iz aronije, jabolk in cimeta ter srebrno za domačo marmelado iz aronije in jabolk.

NASAD ARONIJE V SREDNJEM VRHU

Sara in Nikola sta pred nekaj leti premišljevala, da bi nasadila grmičevje, in to takšne sorte, ki bo odporno tako proti mrazu kot suši. Ker aronija prenese tudi nizke temperature, se jima je zdela primerna, zato sta leta 2015 uredila nasad. Družina ju je pri tem podprla. Sarin oče je bil nad idejo navdušen, zato jima je pomagal s svojo kmetijsko mehanizacijo in obdelal del domače zemlje v Srednjem Vrhju. Nasad aronije z 240 sadikami imata na sončni legi in na približno tisoč metrih nadmorske višine, kar naj bi bil celo najvišje ležeči nasad aronije v Sloveniji.

Nikola Movrić in Sara Movrić Mertelj / Foto: Suzana P. Kovačič

Brez težav ni šlo. Divjad jima je spomladi leta 2016 uničila sadike, znova sta zaradi divjadi utrpela škodo še isto jesen. Pridelek ene sezone sta izgubila. Potem sta se prijavila na občinski javni razpis za dodelitev pomoči za ohranjanje in spodbujanje razvoja kmetijstva in podeželja ter s pomočjo dodeljenih sredstev postavila zaščitno ograjo okrog nasada. "Leta 2018 sva imela prvi manjši pridelek aronije, ki sva ga uporabila za preizkušanje receptov. Vsi najini recepti so zaščiteni in jih do danes nisva spreminjala," je povedala Sara, po izobrazbi vrtnarski tehnik. Kot sta povedala zakonca, se ves čas strokovno izobražujeta.

Leta 2019 sta registrirala dopolnilno dejavnost in izdelke prvič predstavila trgu. "Prvi najin izdelek je bila marmelada iz aronije, jabolk in cimeta in tudi drugi prav tako marmelada, a samo iz aronije in jabolk. Obe sta ekstra domači marmeladi s 75-odstotnim sadnim deležem aronije. Jabolka pa so iz kmetijske zadruge; domača slovenska, prve klase. Prvi odzivi strank so bili odlični," je povedal Nikola.

ZDAJ JE ČAS ZA OBREZOVANJE

"V tem času začne obrezovati, potem bo na vrsti dognojevanje z naravnim pripravkom, ki ga sama delava. Vsaj do aprila, pa tudi do maja z opravili počakava, ker se tu lahko dlje časa zadrži sneg."

Aronijo obirata ročno v drugi polovici avgusta in na začetku septembra ob sončnem vremenu, ko so plodovi suhi. Vsebnost sladkorja v aroniji najprej preverita z refraktometrom. Pri obiranju jima pomagajo še drugi družinski člani. Predelavo imata za zdaj v domači kuhinji, a je, kot sta poudarila,

Njuni izdelki iz aronije / Foto: Nikola Movrić

vse skladno s predpisi: "Vsi najini izdelki so pri pristojni instituciji mikrobiološko preverjeni."

Lani sta dodala še nova izdelka, sok in čaj iz aronije. Ponujata tudi darilne pakete za poslovna darila. Svoje izdelke prodajata na domu in v lokalnih trgovinah, v času pred epidemijo pa sta jih prodajala tudi v Alpski vasi v Kranjski Gori.

ZDRAVILNI UČINKI ARONIJE

Sara je predstavila tudi zdravilne učinke aronije: "Aronija originalno izvira iz Severne Amerike. Bogata je z antioksidanti, povečuje odpornost organizma, uravnava krvni tlak in tudi sladkor v krvi, izboljšuje spomin in koncentracijo, pomaga ščititi zdravje sečil, pospešuje celjenje ran, pomaga pri razstrupljanju in očiščevanju organizma, krepi slabokrvne. Pogosto se uporablja v farmaciji, in kar je prav tako zanimivo, se uporabljala tudi v kozmetične namene. Zavira procese staranja."

PRIZNANJI PRIJETNO PRESENEČENJE

Posebno pozornost sta posvetila logotipu. "Rekla sva, da mora biti na logotipu obvezno Špikova skupina. Glede na to, da je ledinsko ime Pr' Júrežo, sva pogledala po domači hiši in našla star vzorec, ki sva ga povezala v logotip," sta še pojasnila. S pomenovanjem "srenška" aronija pa želita izpostavljati "srenški" kraj (Srednji Vrh).

Prijetno sta bila presenečena nad obema priznanjema, ko sta dobila klic iz območne enote KGZS Lesce, saj sta se prvič prijavila na ocenjevanje izdelkov.

In načrti? "Idej je veliko, zagotovo se bo vsaj eden od naju povsem usmeril v kmetijstvo." Želita si še več povezovanja in sodelovanja pridelovalcev in predelevalcev lokalnih dobrot v domači občini. Sara in Nikola sta že pristopila pod blagovno znamko Moje naravno iz Doline. "Hvaležna sva Občini Kranjska Gora, tamkajšnji strokovni sodelavki za kmetijstvo Vesni Kunšič in svetovalki KGZS Ani Beden ter vsem prijateljem in kupcem, ki nas podpirajo", sta še podarila.

Cvetoča aronija / Foto: Nikola Movrić

Kakršna setev, takšna žetev

Letos se nadaljuje projekt Semenjevalnica. Poudarek je na pomenu starih sort semen in ekološkem semenarstvu ter izobraževanju ekoloških pridelovalcev.

SUZANA P. KOVAČIČ

V Semenjalnici verjamejo, da so lastna kakovostna ekološka semena steber prehranske varnosti in zdravega okolja in da so stare sorte semen bistveno bolj prilagojene lokalnim razmeram. Tudi zato po uspešno končanem projektu Evropske unije Semenjalnica v partnerstvu z Inštitutom Ekosemena in sedmimi občinami na zgornjem Gorenjskem (vključno z Občino Kranjska Gora), letos nadaljuje projekt v nekoliko manjšem obsegu. "Še naprej bomo ekološkimi pridelovalcem semen zagotovili ustrezno svetovanje in strokovni nadzor nad pridelavo, poskrbeli za hrambo, zaščito ter odkup pridelanih ekoloških semen. Izmed pridelanih semen

Vabijo vrtničkarje, da v trgovini Medeni darovi v Čebelarstem centru v Lescah v maju prevzamejo darilne vrečke z ekološkimi semeni graha in fižola. Projekt Semenjevalnica sofinancira Občina Kranjska Gora.

bomo izbrali najboljša in jih naslednje leto razdelili istim koopeantom ter ponovili postopek svetovanja, nadzora in skladiščenja. Inštitut Ekosemena bo poskrbel tudi za laboratorijske analize semen, vodenje in spremljanje zdravstvenega varstva rastlin, redno komunikacijo z ministrstvom in kontrolnimi službami ter sodelovanje v slovenski in v mreži semenarn Evropske unije. Skušali bomo vzpostaviti mrežo odjemalcev," je napovedala sodelavka Razvojnne agencije Zgornje Gorenjske Nina Kobal.

Letošnja novost je, da bodo sodelovanje vzpostavili tudi z osnovnimi šolami in jim ekološko semenarstvo ter ekološko pridelavo hrane predstavili na učnih vrtovih. "Pomembno je, da se otroci zavedajo, da korenje ne raste v trgovini ter koliko truda in časa je treba vložiti v proces pridelave hrane. Menimo, da so otroci ključni za širjenje zavesti o pomenu varne hrane," je poudarila Kobalova. Setev dobrega semena je ne nazadnje najučinkovitejši pa tudi najcenejši ukrep za uspešno pridelovanje kmetijskih rastlin, dodaja Kobalova. "S projektom Semenjevalnica skrbimo za ohranjanje semenke in genske dediščine in s tem za oskrbo s kakovostnimi semeni tudi za prihodnje rodove."

Vabijo vse vrtničkarje, da v trgovini Medeni darovi v Čebelarstem centru v Lescah v maju prevzamejo darilne vrečke z ekološkimi semeni graha in fižola. Projekt Semenjevalnica v letu 2021 sofinancirajo občine Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Kranjska Gora, Radovljica, Žirovnica ter Inštitut za ekološke raziskave in trajnostni razvoj Ekosemena.

Poklonili so se spominu

Upor, zmaga, svoboda. Pod tem geslom je 27. aprila potekalo praznovanje osemdesete obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ob dnevu upora proti okupatorju so imeli krajšo spominsko slovesnost v parku Krajevne organizacije ZB za vrednote NOB Podmežakla na Jesenicah. "Danes je tu otroško igrišče, pred osemdesetimi leti pa se je tu zbirala mladina vseh nazorov in društev, ki jo je vodil Jože Gregorčič. Idejni vodja ustanovitve OF na tem prostoru je bil Matija Verdnik - Tomaž, in kot je povedal slavnostni govornik na letošnji spominski slovesnosti, predsednik Krajevne organizacije ZB za vrednote NOB Podmežakla Aleksander Jernejc, so člani OF širili idejo upora po vsej Gorenjski – od Rateč do Podnarta in Bohinja," je povedal predsednik ZB za vrednote NOB Jesenice Mojstrančan Izidor Podgornik. Slovesnosti so se udeležili tudi jeseniški župan Blaž Račič, predsednik pokrajinskega

Polaganje vencev k spomeniku OF na Jesenicah / Foto: Gorazd Kavčič

odбора ZB za vrednote NOB Gorenjska Milan Rejc in predsednica Sveta Krajevne skupnosti Pomežakla Alma Rekič. "Dve delegaciji sta položili venec in cvetje k spomenikoma, prižgali sveči in si obljubili, da trpljenje teh generacij ni bilo zaman," je sporočilo predal Podgornik.

Ob spominski obletnici so v ZB za vrednote NOB Jesenice, Žirovnica in Kranjska Gora izdelali spominske značke oz. pripone, ki jih bodo razdelili med svoje člane pri plačilu članarine. Na vse večje spomenike so položili več lovorjevih vencev in ikeban s posvetilom Zavedni Slovenci, združeni v OF, so nam svobodo izborili. "Na vse plošče, ki nas spominjajo na dogodke NOB, smo položili še nageljne s trobojnim trakom in napisom 80 let OF," je še dejal Izidor Podgornik.

Avtizem ni manj, avtizem je drugačen

Drugega aprila se je tudi Ljudski dom v Kranjski Gori odel v modro barvo, s čimer se je kranjskogorska občina pridružila ozaveščanju javnosti o avtizmu.

KARMEN SLUGA

Drugega aprila smo zaznamovali svetovni dan zavedanja o avtizmu. Leta 2008 ga je Generalna skupščina Združenih narodov razglasila z namenom, da bi spodbujali k boljšemu razumevanju te motnje. In na ta dan se je tudi Ljudski dom v Kranjski Gori odel v modro barvo, s čimer se je kranjskogorska občina pridružila ozaveščanju javnosti o avtizmu. V Kranjski Gori živi šestletni Boris. Avtist. Izjemno prijeten in razigran deček, ki obiskuje kranjskogorski vrtec, septembra pa bo s svojimi vrstniki prestopil tudi prag Osnovne šole Josipa Vandota Kranjska Gora. Varno družinsko zavetje mu nudijo mamica Bojana, očka Igor in mlajši bratec Kosta. Ob svetovnem dnevu zavedanja o avtizmu je Borisova mamica Bojana zapisala: "Avtizem ni manj. Avtizem

Ljudski dom v modri barvi

je drugačen. Da bi ljudje razumeli avtizem, ne potrebujejo strokovnih nazivov niti ne večletnih izkušenj. Vse, kar človek potrebuje, je čisto srce, spo-

sobnost pogledati izven okvirjev ter videti širšo sliko. Osebe z avtizmom si zaslužijo naše spoštovanje in enakovredno obravnavo. Ker smo družba ljudi, lahko prav vsak posameznik z minimalno pomočjo in že z lepo gesto, kot sta nasmeh in pozdrav, veliko pripomore k lepši sliki njihovega ter vsakdana njihovih družin. Dovolite si kdaj za trenutek biti drugačni, videli boste, da se v tej drugačnosti skriva neizmerna lepota spoznanja, da smo na koncu koncev vsi samo ljudje."

Kot piše na spletni strani Zveze nevladnih organizacij za avtizem Slovenije, je pogostnost avtizma v zadnjih dveh desetletjih narasla za več desetkrat, s čimer se uvršča med najhitreje naraščajočo razvojno motnjo. Zajema že več kot en odstotek populacije. V Sloveniji je torej okrog dvajset tisoč oseb z motnjo avtističnega spektra.

V Viharniku so praznovali rojstni dan

Deveti rojstni dan Doma Viharnik v Kranjski Gori so ob upoštevanju ukrepov za preprečevanje prenosa okužbe s koronavirusom praznovali aprila – s hudomušnim prikazom pomena cepljenja in sladkanjem s torto.

SUZANA P. KOVAČIČ

"Pravijo, da so pravljice za otroke. A modri človek C. S. Lewis je napisal: 'Človek mora biti dovolj star, da spet lahko začne brati pravljice'. Želel nam je povedati, da potrebujemo zrelost, da pravljice zares razumemo. Ne na simbolični ravni, ampak da znamo iz njih potegniti najboljše, kar nam lahko ponudijo, in to koristno uporabiti v dobrobit sebe in drugih. In v tem duhu je potekalo praznovanje devete obletnice odprtja Doma Viharnik," je povedala direktorica kranjskogorskega Viharnika mag. Karmen Romih.

Aprila je bil ta praznični dan. Obiskali sta jih "vaški klepetulji", ki sta prinesli aktualne novice iz Zgornjesavske doline. Harmonikar Tone je raztegnil svoj meh in plesni par v narodni noši je poskrbel, da so prav vse zsrbele pete. Stanovalec doma Evgen Škrilec pa je za obletnico odprtja doma napisal igro, ki so jo odigrali zaposleni. Umetniške kulise, Anino in Leonovo delo, so pričarale vzdušje dežele, kjer se je odvijala sodobna Kekčeva zgodba, ki se je dotikala ak-

Stanovalec doma Evgen Škrilec je za obletnico odprtja doma napisal igro, ki so jo odigrali zaposleni Doma Viharnik. / Foto: Dom Viharnik

tualne svetovne problematike – epidemije in cepljenja. Kostumi nastopajočih so bili prava paša za oči, izvirnost igralcev in njihovo obvladovanje odrskih desk pa še en dokaz o njihovih talentih, ki jih ni malo. Evgen Škrilec, avtor igre, je od igralske zasedbe dobil fotografijo v spomin. Na njej piše: "Kar hudič

ne zmore, Evgen zmore." Direktorica doma Karmen Romih je k temu dodala: "Kar hudič ne zmore, naši zaposleni zmorejo. Brez njih, njihove predanosti, energije in truda danes Dom Viharnik ne bi bil to, kar je." Zaposlenim se je zahvalila za njihovo potrpljenje, razumevanje in za sooblikovanje doma.

Kulise, Anino in Leonovo delo, so pričarale vzdušje dežele, kjer se je odvijala sodobna Kekčeva zgodba. / Foto: Dom Viharnik

Obiskali sta jih "vaški klepetulji", ki sta prinesli aktualne novice iz Zgornjesavske doline. / Foto: Dom Viharnik

Lani izstopala požar na Dovjem in vetrolom

Lansko leto je bilo zaradi širjenja koronavirusa drugačno tudi v gasilskih vrstah, so ugotavljali zbrani na občnem zboru Gasilske zveze Kranjska Gora, ki so ga opravili na daljavo.

KARMEN SLUGA

Delo organov Gasilske zveze Kranjska Gora je bilo lani okrnjeno, preklicane so bile vse družabne aktivnosti, usposabljanja ter tekmovanja. "Izvedli pa so se investicijski program, nabava gasilske opreme in vozil ter redna in investicijska dela v gasilskih domovih," je poudaril predsednik Gasilske zveze Kranjska Gora Robert Plavčak. Prav tako so se člani društev udeležili tečaja za delovanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi, tečaja gašenja notranjih požarov (modul A) ter tečaja usposabljanja in obnovitve usposabljanja za delo s helikopterjem.

V letu 2020 so zabeležili 42 intervencijskih dogodkov oziroma posredovanj gasilskih enot na območju občine Kranjska Gora. Še vedno prednjačijo intervencije ob požarih na objektih, tehnična pomoč in intervencije ob poplavih. Lani je najbolj izstopal požar na Dovjem 3. januarja, v katerem so pogoreli dve hiši in hlev, še en hlev pa je bil delno poškodovan. Pet vaščanov je ostalo brez doma, poiskali so jim

Razpis za podelitev Belarjevega priznanja

Javni zavod Triglavski narodni park (TNP) je objavil javni razpis za podelitev Belarjevega priznanja, poimenovanega po dr. Albinu Belarju, prvem pobudniku za ustanovitev narodnega parka v Dolini Triglavskih jezer. Priznanje je namenjeno posameznikom in pravnim osebam za njihovo uspešno delo, dosežke in pomoč pri poslanstvu, ozaveščanju in promociji narodnega parka, ohranjanju biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot narodnega parka, ohranjanju kulturne dediščine v narodnem parku, urejanju in upravljanju narodnega parka ter upravljanju obiskovanja in urejanju infrastrukture na območju parka. Predloge za nagrajence z obrazložitvijo lahko posredujejo fizične in pravne osebe v Republiki Sloveniji do vključno 31. maja 2021 v zaprti ovojnici s pripisom "Za Belarjeva priznanja" na naslov Triglavski narodni park, Ljubljanska cesta 27, 4260 Bled. Predloge bo obravnavala posebna komisija, ki jo je imenoval svet TNP, podelitev pa bo na osrednji prireditvi TNP ob štirideseti obletnici zakonske ustanovitve TNP in šestdeseti obletnici razglasitve Doline Triglavskih jezer za narodni park septembra 2021. **S. K.**

Požar na Dovjem / Foto: FB-arhiv PGD Kranjska Gora

začasna bivališča. Veliko dela je bilo tudi konec avgusta, ko je predvsem po Kranjski Gori in Podkorenu močan veter podiral drevesa. Kot je dejal poveljnik gasilske zveze Jožef Lavtižar, je poveljstvo zveze aktivno sodelovalo tudi v Štabu Civilne zaščite Občine Kranjska Gora, nadzor prepovedi zadrževanja na javnih površinah in prepovedi prehajanja občinskih meja pa so izvajali tudi člani gasilskih društev iz Zgornjesavske doline, ki so tako opravili 212 ur dela na terenu. Lavtižar je z delom vseh enot zadovoljen, opozarja pa, da so naravni dogodki, kot so poplave in vetrolomi, vsako leto v porastu, kar po njegovem mnenju nakazuje zahtevo po dodatni analizi primernosti opremljanja enot za posredovanje ter potrebo po dodatnih usposabljanjih in znanjih za uspešno reševanje ob tovrstnih dogodkih. "Predvsem pa je pomembno tesno sodelovanje z drugimi službami, ki imajo kadrovske in tehnične resurse za obvladovanje in reševanje ob takšnih dogodkih. Pri vseh intervencijah v letu 2020 ugotavljamo, da so bili vsi intervencijski dogodki na območju občine Kranjska Gora strokovno in uspešno izvedeni, kar kaže na izredno dobre odzivne čase posameznih gasilskih enot, njihovo številno prisotnost in tudi strokovno usposobljenost," je še dodal Lavtižar.

Gasilska zveza Kranjska Gora sicer združuje šest prostovoljnih gasilskih društev: Kranjska Gora, Mojstrana, Rateče - Planica, Podkoren, Gozd - Martuljek z orodiščem Srednji Vrh in Dovje.

Prazen koš, polna denarnica

Razvojnna agencija Zgornje Gorenjske v ponedeljek, 17. maja, ob 19. uri vabi na brezplačno spletno predavanje Prazen koš, polna denarnica. Predavala bo Katja Sreš iz društva Ekologi brez meja. Prijavite se na e-naslov urska.luks@ragor.si. **S. K.**

Potek cepljenja

Do 4. maja je bilo po podatkih Zdravstvenega doma Jesenice proti covidu-19 cepljenih 1354 prebivalcev občine Kranjska Gora. S prvim odmerkom so bili cepljeni 904, z drugim 449. Ta teden cepijo osebe nad petdeset let, kronične bolnike, kritično infrastrukturo. Na cepljenje se je še vedno mogoče naročiti. **S. K.**

Spomladanske delovne in čistilne akcije

»Še enkrat več se je pokazalo, da na destinaciji Kranjska Gora držimo skupaj in ob pomoči vseh vpletenih v turizem in številnih prostovoljcev lahko naredimo marsikaj,« je v imenu udeležencev akcij povedal predsednik TD Dovje - Mojstrana Matjaž Podlipnik.

SUZANA P. KOVAČIČ

Čistili so že vse od Rateč (kolesarsko stezo, kjer je bila pozimi urejena smučarskotekaška proga) do Podkorena skozi Leše, Tofov graben na poti od Gozda - Martuljka do jezera Jasna, čez planino Robe do Srednjega Vrha, park Triglavski gaj in okolico v Mojstrani, več sprehajalnih poti (Romantično in druge poti proti jezeru Jasna, pot ob Savi iz Kranjske Gore proti Gozdu - Martuljku, proti Peričniku ...). Pa smo omenili le del delovnih in čistilnih akcij, vse pod skupnim sporočilom Turizma Kranjska Gora #UrejamoZaVas. Prizadevanja lahko povzamemo tudi z besedami predsednika Turističnega društva (TD) Dovje - Mojstrana Matjaža Podlipnika, ki je dejal, da je najlepši razgled na Dolino urejen. In podrobneje pojasnil: "V torek, 20. aprila, je TD Dovje - Mojstrana skupaj s podjetjem Infraspport Kranjska Gora, ki je upravljavec Ferat Mojstrana, skupaj s partnerji, Športno agencijo Kofler sport iz Mojstrane in Turizmom Kranjska Gora, popravilo ograje in klopco na vrhu Grančišča, razglednika nad Mojstrano, kamor sta speljani dve zanimivi ferati, na vrh pa se je mogoče povzpeti v 20 minutah tudi peš." Skupaj s prostovoljci smo prenesli okroglice 150 višinskih metrov do vrha in nato izdelali novo ograjo, ki

V Triglavskem gaju; na sliki sta Andraž Vrzal in Kristjan Čehajič.
/ Foto: Turizem Kranjska Gora

Popravilo ograje na Grančišču / Foto: Turizem Kranjska Gora

Gregor Kofler na delovni akciji ... / Foto: Matjaž Podlipnik

bo služila za varnost vsem obiskovalcem Grančišča." Les je priskrbela Komunala Kranjska Gora, za okusno malico pa je poskrbela Erjavčeva koča na Vršiču. Tako je bil dan kljub nekaj dežnim kapljam popoln, je strnil Podlipnik in dodal: "Še enkrat več se je pokazalo, da na destinaciji Kranjska Gora držimo skupaj in ob pomoči vseh vpletenih v turizem in številnih prostovoljcev, lahko naredimo marsikaj."

Da bo lepo urejeno tudi skozi Leše v Podkoren ... Na sliki je Andrej Volc. / Foto: Turizem Kranjska Gora

Literarna večera z Lainščkom in Debeljakovo

KARMEN SLUGA

Zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa so se v knjižnici v Kranjski Gori odločili, da bodo dogodke, ki so jih redno prirejali v svojih prostorih, prestavili na splet. Konec aprila so tako posneli pogovora z v Sloveniji zelo branih pisateljema – v prostorih knjižnice so pozdravili Erico Johnson Debeljak in Ferija Lainščka. Z njima se je pogovarjala Monika Sušanj.

Feri Lainšček in Monika Sušanj

Erica Johnson Debeljak, žena Aleša Debeljaka, ki je leta 2016 umrl v nesreči na Peračici, je v pogovoru predstavila svojo knjigo *Devica, kraljica, vdova, prasica*. Povedala je, kako se je spopadala z žalostjo in borila za dostojno življenje v Sloveniji. V Sloveni-

jo se je namreč preselila iz Amerike, ravno zaradi poroke z Alešem Debeljakom.

Feri Lainšček, zadnji dobitnik Prešernove nagrade, avtor številnih knjig, scenarijev in pesniških zbirk, pa se je na široko razgovoril o svojem literarnem ustvarjanju, predvsem o nastajanju zadnjega romana *Kurji pastir*. Tudi na otroke niso pozabili. Irena Leskovšek je zanje povedala še tri slovenske ljudske pravljice: *Železni prstan*, *Zlata ptica* in *Zlato jabolko*. Tako pogovora z literatoma kot pravljice bodo na ogled na spletni strani knjižnice in ATM TV Kranjska Gora.

Spodbujanje branja

Na Osnovni šoli Josipa Vandota Kranjska Gora je v letošnjem letu potekal projekt *Moje fantastično branje*. Namen je bil motivirati učence za branje, vzbuditi interes, spodbuditi pozitiven odnos do branja, povečati bralne aktivnosti in bralne dosežke učencev ter ne nazadnje izboljšati bralno pismenost. V projekt so bili vključeni vsi učenci od prvega do devetega razreda. Vsak učenec je ob začetku šolskega leta prejel knjižno kazalko, na katero je zapisal tri najljubše knjige tega leta. Projekt so zaključili na svetovni dan knjige, 23. aprila. Kot je povedala profesorica nemščine in knjižničarka v šolski knjižnici Lidija Tempfer, ki je tudi pobudnica projekta, si ta dan Katalonci po tradiciji podarijo vrtnice in knjige. Učenci pa so dobili simbolično darilo: balon ter kratko poučno zgodbo. "Ugotovili smo, da smo bili zaradi epidemije prikrajšani za marsikaj, vendar nikakor ne za užitek ob branju dobre knjige," je še dodala Tempferjeva. **K. S.**

Pobudnica projekta Lidija Tempfer in 5. b razred

Ustvarjalki iz Gornjesavske doline na razstavi

Ustvarjalki, ki ju predstavljajo na tokratni razstavi v Liznjekovi domačiji v Kranjski Gori, sta na prvi pogled zelo različni, a ju združuje marsikaj. Obe sta domačinki iz Gornjesavske doline, ki ju je med drugim oblikovalo odraščanje na kmetih. In obe sta poleg obilice dela našli čas in voljo izraziti svojo ustvarjalno žilico. Skupen imata celo medij: platno in papir. Slava Mlakar jima vdahne življenje z barvami in čopičem, Zora Podlipnik (1921–2019) pa je platno spretno izvezla, na papir pa s črnilom v verzih izlila svoja občutja. Vabljeni torej v Liznjekovo domačijo na razstavo pod naslovom *Ustvarjalki iz Gornjesavske doline*, ki si jo lahko ogledate vse do konca junija. **S. K.**

Pomembno poslanstvo prostovoljcev Rdečega križa

V Območnem združenju Rdečega križa Jesenice, ki zajema občine Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica, v času spopadanja s koronavirusom njihovo humanitarno poslanstvo še posebno prihaja do izraza.

JANKO RABIČ

Izvajanje vseh nalog, od krvodajalstva do razdeljevanja prehranskih izdelkov in druge oblike pomoči, je prilagojeno spoštovanju ukrepov, marsikje so zaradi tega omejeni in bi v normalnih razmerah lahko naredili veliko več. Kot poudarjata predsednica združenja Vera Bregant in sekretarka Rina Bervas Zor, so pri vsem delu nepogrešljivi prostovoljci, ki se tudi v težkih razmerah pogumno lotijo vseh nalog, posebej so se izkazali člani ekipe prve pomoči. Največ prosilcev različne pomoči je v občini Jesenice, povečujejo se različne stiske, strah pred negotovo prihodnostjo. Na vrata v času epidemije pogosteje trkajo novi, tisti, ki živijo sami, starejši občani in družine z mladoletnimi ali tudi že odraslimi, žal nezaposlenimi otroki. Tudi v občinah Kranjska Gora in Žirovnica obstajajo stiske ljudi, vendar jih je včasih težje zaznati, saj se posamezniki in družine ne želijo izpostaviti in prositi za pomoč. Prav v teh primerih je nepogrešljiva pomoč prostovoljcev na terenu in ena od zelo pomembnih stalnih nalog je pridobivanje novih prostovoljcev. Spodbudno se pri tem premika v občini Kranjska Gora. V krajevni skupnosti Dovje - Mojstrana je bila Dragica Bogataj z Belce pobudnica nudenja pomoči tistim, ki jo potrebujejo. Skupaj z Matjažem Mrakom že opravljata to delo, želita pridobiti še druge, naslednji korak bo ustanovitev krajevnega odbora Rdečega križa. Pri izvedbi akcij skupaj z Občino Kranjska Gora, predvsem pri razvojih prehranskih izdelkov in drugem prostovoljnem delu, se je izkazal Aljaž Lavtižar. Pomembno vlogo v spektru pomoči igrajo ekipe prve pomoči. To so skupine prostovoljcev, ki z ustreznim znanjem, pridobljenim na izobraževanjih, po-

magajo rednim službam nujne medicinske pomoči ob naravnih nesrečah in drugih izrednih dogodkih. Udeležujejo se tekmovanj o preverjanju znanja in skrbijo za promocijske aktivnosti na področju zdravstvene preventive. Ekipa prve pomoči v Območnem združenju Rdečega križa Jesenice pod vodstvom Andraža Sodje je v dveh letih od ustanovitve dosegla pomembne rezultate. Posebno se je izkazala v času spopadanja s koronavirusom, ko so člani opravili okoli osemsto prostovoljnih ur. Sedanjo ekipo želijo okrepiti z novimi člani in ustanoviti še eno ekipo. V območnem združenju tudi ne skrivajo velike želje, da bi takšna ekipa delovala tudi v občini Kranjska Gora. Vabijo prostovoljce, predvsem mlajše, da zberejo pogum in jih obiščejo ter se odločijo za sodelovanje.

Katalog lokalnih ustvarjalcev

Razvojna agencija Zgornje Gorenjske bo tudi letos v sklopu projekta Ustvarjalni podjetnik izdala promocijski katalog lokalnih ustvarjalcev. Če slikate, izdelujete nakit, šivate, oblikujete glino ali kako drugače ustvarjate in svoje izdelke tudi prodajate, vabljeni, da se jim pridružite. Sodelovanje je brezplačno, pogoji za vključitev v katalog pa so ročna izdelava izdelkov, urejen status za prodajo ter da prihajate iz občine, ki projekt v letu 2021 financira – Gorje, Jesenice, Kranjska Gora in Radovljica. Rok za posredovanje gradiv je petek, 14. maj. Za prijave in več informacij pišite na e-naslov urska.luks@ragor.si. **S. K.**

LIP ODKUP HLODOVINE

LIP BOHINJ
From **wood** to **wonders**.

lipbohinj.si

Vaš partner v gozdu že 70 let
Predelava hlobovine na lastni žagi
Kratki plačilni roki in zanesljivo plačilo
Možnost izbire elektronske izmere

- DEMŠAR Viljem ☎ 040 700 058
- KOROŠEC Igor ☎ 030 610 880

Smo strokovni, zanimivi, včasih tudi igrivi

Matjaž Podlipnik je s prvim januarjem prevzel delo vodje Slovenskega planinskega muzeja in enote Kranjska Gora, kamor sodita tudi Liznjekova hiša v Kranjski Gori in Kajžnkova hiša v Ratečah. »Delo dobro poznam, saj sem del podobnih nalog opravljal že kot zunanji sodelavec v zadnjih petih letih, poleg tega sem vse življenje povezan s turizmom, kulturno dediščino in planinstvom,« je povedal. Več pa v pogovoru z njim.

SUZANA P. KOVAČIČ

► Kaj novega obiskovalcem v muzejih pripravljate do poletja?

V naših muzejih se ves čas trudimo, da bi sledili sodobnim trendom in bi našo bogato kulturno dediščino ohranjali in jo obenem predstavili čim širšemu krogu obiskovalcev. Temu je zelo naklonjena tudi naša v. d. direktorice Irena Lačen Benedičič, ki Gornjesavski muzej, katerega del so tudi vse muzejske hiše v občini Kranjska Gora, uspešno vodi že skoraj dvajset let. Brez nje naši muzeji zagotovo ne bi bili to, kar so. Trudimo se biti strokovni, zanimivi, včasih tudi igrivi. V občini Kranjska Gora imamo tri muzejske hiše. Kajžnkova hiša v Ratečah je zagotovo največji izziv, saj vse od leta 2006, ko je bila preurejena v etnološko muzejsko zbirko, nikakor ni zaživela tako, kot bi si želeli. Skupaj s Turizmom Kranjska Gora pripravljamo skoraj revolucionarno novost v njej, ki pa naj za zdaj ostane skrivnost. Zelo si želim, da bi novi produkt res zaživel že v letošnjem poletju, epidemija in z njo povezan zlom turističnega gospodarstva nam ne gresta na roko. Vsekakor bi si želel, da bi tudi domača društva in turistično gospodarstvo Rateč hišo končno sprejeli "za svojo" in nam predlagali več aktivnosti, ki bi jih skupaj z njimi pripravljali v njej.

► Načrte imate tudi z Liznjekovo domačijo v Kranjski Gori ...

Liznjekova domačija ponuja izredno zanimivo stalno etnološko zbirko, številne občasne razstave in dogodke. Nekatere pedagoške delavnice v njej so naravnost izjemne. Le kje lahko obiskovalci pečejo kruh, potico, preste ipd. na način, kot so to počele naše babice, v pravi kmečki peči? To je zagotovo tržna niša za turistično gospodarstvo, ki je ves čas prijazno vabljen, da te produkte vključi v svojo ponudbo. Letos si želimo odpreti vhod v hišo z glavne ulice, preurediti recepcijo in nadgraditi muzejsko trgovinico, ki bo obenem ponujala tudi manjšo muzejsko zbirko o Josipu Vandotu in njegovem Kekcu, ki je priljubljen po vsej Sloveniji in je zagotovo glavni kranjskogorski junak. Vandotova soba v kletnih prostorih hiše je preveč odmaknjena, da bi se v njej ustavili vsi obiskovalci.

► Po planinsko izkušnjo pa nas boste povabili v Slovenski planinski muzej, kajne?

Slovenski planinski muzej pa je tako ali tako zaradi planinske dediščine, ki je močno zasidrana v duši sleherne-

Matjaž Podlipnik / Foto: Tina Dokl

ga Slovenca, paradni konj ne le muzejev v občini Kranjska Gora, pač pa celotnega Gornjesavskega muzeja Jesenice, katerega soustanoviteljici sta občini Jesenice in Kranjska Gora. Ob stalni razstavi Vzpon na goro, ki vsako leto doživlja dopolnitve, je tudi letos v Slovenskem planinskem muzeju na voljo občasna razstava 10 sidrišč slovenskega alpinizma, ki govori o največjih mejnikih v alpinizmu, ki so Slovenijo postavili med alpinistične velesile. S to razstavo smo letos kandidirali za eminentno Valvasorjevo nagrado. Ob tem bi rad opozoril, da ob razstavi pripravljamo številne dogodke in aktivnosti, ki povezane z razstavo, pripravili pa smo tudi izredno zanimiv katalog, ki je na voljo vsem obiskovalcem našega muzeja, naročiti pa ga je mogoče tudi v naši spletni trgovini. V Mojstrani stavimo na

obiskovalce, ki si bodo ogledali tudi naše virtualne vsebine, prostor doživetij in Triglavski izziv, ki prav tako deluje kot nekakšen "escape room", soba pobega v škatli. Verjamemo, da si bo veliko obiskovalcev izposodilo pri nas športno opremo, kot so kolesa ali oprema za plezanje po bližnjih feratah. Info točka se letos tudi uradno predstavlja pod upravljanje muzeja, poleg sodi tudi dodatna, poletna info točka Topolino. Razmišljamo tudi o novih produktih, kot so praznovanja rojstnih dni za otroke v našem muzeju, zgledno sodelujemo s krajem, Turizmom Kranjska Gora in vsemi dolgoletnimi partnerji Slovenskega planinskega muzeja. Avgusta praznujemo enajsti rojstni dan in za takrat bomo pripravili še en izredno zanimiv in poučen produkt v obliki holograma. Koga bomo s pomočjo te sodobne tehnike oživili, naj za zdaj ostane skrito.

► **Kako uspešno pa ste dogodke, ki so zaradi epidemije v živo precej okrnjeni, prenesli na splet?**

Že Darwin je trdil, da ne preživi najmočnejša, pač pa najbolj prilagodljiva vrsta. Temu skušamo slediti tudi mi in moram reči, da smo se izrednim razmeram precej dobro prilagodili. Naše aktivnosti za neposredne uporabnike – obiskovalce in dogodke smo skoraj v celoti predstavili na splet. Naši muzejski večeri so odlično obiskani, med njimi pa zagotovo izstopa letošnji filmski festival Goroventure, ki ga je v februarju obiskalo skoraj deset tisoč gledalcev. Očitno bo virtualna tudi Poletna muzejska noč, ki jo pripravljamo 19. junija. V prvotnem načrtu smo imeli tako atraktiven dogodek, da bi bilo idejo škoda izkoristiti letos, ko zagotovo ne bomo smeli pripeljati toliko obiskovalcev, kot bi si želeli. Virtualni program pa ne bo nič manj zanimiv, deležni boste zelo posebnih vodenj na internetu, to vam zagotavljamo. Tukaj bi rad poudaril še en, morda celo najpomembnejši del našega poslanstva, ki ga povprečen obiskovalec (pre)večkrat spregleda. Naši kustosinji pod strokovnim vodstvom v. d. direktorice in ob pomoči celotne ekipe muzeja opravljata pomemben delež pri ohranjanju slovenske pla-

ninske dediščine, pri raziskovanju in iskanju novih dognanj iz gorniškega sveta in pri pripravljanju strokovnih vsebin. Prepričan sem, da nam bodo za to nekoliko skrito, a zelo odgovorno delo zanamci morda čez kakega pol stoletja zelo hvaležni.

► **Na spletni strani Slovenskega planinskega muzeja je objavljen test "Kako razgledan planinec si?". Lahko za bralce Zgornjesavca zastavite kakšno vprašanje, da kar takoj preverimo svoje znanje?**

Kot sem dejal, naša ekipa ves čas skuša ostati igriva, a naše vsebine niso zato nič manj poučne. Skozi zabavne igre in kvize se tako mladi kot mladi po srcu lahko največ naučimo. Kviz, ki ga omenjate, je res zanimiv in privlačen.

Mogoče bi bilo zanimivo vprašanje, kdo je "burduš"? Ali pa, kdo ali kaj je "kralj julijskih bivakov"? Morda kaj lažjega? Kdaj so po pisnih virih prvič osvojili vrh Triglava? Ne veste odgovorov? Potem pa le brž v naš muzej.

► **Kaj ob ogledu planinskega muzeja najbolj pritegne individualne obiskovalce na eni strani in družine z majhnimi otroki na drugi?**

Zelo različno. Številni obiskovalci so izredno poučeni gorniki in tako na naših razstavah ostanejo dolge ure. Zanimajo jih številne podrobnosti iz planinskega sveta. Zanje želimo razširiti ponudbo in povečati prostor na stalni razstavi z dodatno medetažo v muzeju. Druge zanima interaktivnost. To zagotavljamo z izredno zanimivo igrificirano stalno razstavo, VR-vsebinami, kot je npr. virtualni spust s Triglava, virtualni zimski pohod na Triglav, 360-stopinjski pogled z naših vrhov ali pa virtualni spust v eno od 12 tisoč podzemnih jam. Seveda je tudi prostor doživetij eden od naših najzanimivejših programov za aktivnosti željne obiskovalce. Nad njim pa čisto pravi Bivak II, ki je star častitljivih 85 let.

► **V muzeju je tudi trgovinica. Kaj pristnega, povezanega z Zgornjesavsko dolino najdemo v njej?**

Naša muzejska trgovinica ponuja številne spominke iz gorskega sveta. Seveda prevladujejo Triglav, Aljažev

stolp in podobni motivi, ki jih najdemo tako v obliki majic, magnetov, celo čokolade. Že v preteklosti smo v ponudbo skušali uvesti domače mlečne proizvode, po katerih tuji turisti najbolj sprašujejo. Dobro smo začeli, potem pa nas je ustavil virus. Verjamemo, da bodo razmere kmalu vendarle boljše in bomo lahko v trgovino vključili veliko lokalnih proizvodov. Zanje načrtujemo poseben prostor v trgovinici. Vabimo vse, ki berete Zgornjesavca in pridelujete kaj tipičnega za alpski svet in za našo dolino, da se obrnete na nas, pa se bomo dogovorili in v ponudbo vključili tudi vaše proizvode.

► **Slovenski planinski muzej je lani praznoval desetletnico. Kakšen bo skozi vaš pogled čez deset let?**

Upam, želim si in verjamem, da bomo dokončno združili muzealstvo, turizem in gorništvu v izredno uspešno zgodbo. Že zdaj sem trdno prepričan, da je Slovenski planinski muzej eden najzanimivejših slovenskih muzejev, o tem pričajo tudi nagrade, ki smo jih v preteklosti že prejeli. Nagrada živa iz leta 2017 pa nas opominja, da je planinstvo ena najpomembnejših panog, ki definira in združuje slovenski narod.

Želim si, da bi nam v naslednjih desetih letih uspelo postati vodilni planinski muzejsko-turistični kompleks v Evropi z izrednimi strokovnimi vsebinami, neverjetnimi razstavami, muzejskimi večeri in drugimi dogodki. Z največjo planinsko knjižnico daleč naokoli. Po drugi strani pa si želim, da bi v naši bližini zrasla konkretna umetna plezalna stena, ki bi odlično dopolnjevala ponudbo muzeja, ferat in gorskega vodništva, ki je pri nas že dolgo prisotno in se lepo vključuje v našo skorajšnjo kandidaturo za sprejem med gorniške vasi (Bergsteigerdörfer) in v projekt umirjanja prometa v alpskih dolinah, predvsem v Vratih. S trenutno direktorico, ki razume tudi turizem in mu je naklonjena, kar odražajo programi v muzejih zadnjih let, so moje želje realne in uresničljive.

Še niste obiskali naših muzejev? Zdaj je pravi čas za to. Vabljeni.

Planine Zgornjesavske doline

Arheologinja Mija Ogrin (Mertelj), vodja zavoda ArheoAlpe, po rodu iz Srednjega Vrha, se je v želji, da se ohranijo vedenja o planinah, lotila zbiranja podatkov in dokumentiranja planin tudi v Zgornjesavski dolini, kar je povzeto v njenem zapisu.

Kmetje iz Zgornjesavske doline imajo svoje planine v Karavankah in stranskih dolinah Julijskih Alp. Planine so bile in so gospodarsko zaledje vasi v dolini. Od nekdaj so bile pomembne za preživetje; bodisi za pašo živine ali lov. Z razvojem železarstva so v preteklosti nudile tudi les za oglarjenje in rudo za rudarjenje. Danes pa mnoge planine obiskujejo planinci, kjer v zavetju gora iščejo mir.

V zadnjih desetletjih so se zaradi drugačnega načina življenja nekatere planine opustile, vendar se kljub temu še na mnogih planinah pase živina. Višje ležeče planine so verjetno zelo stare, nanje se vežejo pripovedke, ki so odraz naše preteklosti. V želji, da ohranimo vsa ta vedenja o planinah, sem se lotila zbiranja podatkov in dokumentiranja planin tudi v Zgornjesavski dolini. V tem prispevku bom predstavila na kratko planine in nekaj zanimivosti, ki jih poznam. Mogoče bom katero planino zaradi nepoznavanja izpustila, mogoče napačno navedla podatek, zato so dobrodošli tudi vaši podatki, da jih zberemo in naredimo dostopne vsem.

Večina planin je v lasti Agrarnih skupnosti, nekaj je tudi zasebnih. V Zgornjesavski dolini so agrarna skupnosti Rateče Planica, Podkoren, Kranjska Gora - Log, Gozd in Srednji Vrh ter Dovje - Mojstrana. Pregled planin predstavljam po krajih, ki so večinoma tudi identični z Agrarnimi skupnostmi.

Ovce na planini / Foto: Jaka Čop, osebni arhiv Mije Ogrin

DOVJE IN MOJSTRANA

Agrarna skupnost Dovje - Mojstrana ima svoje planine v Karavankah in v dolinah Julijskih Alp. Dovje se omenja v listinah že v 11. stoletju, zato so njihove planine tudi na boljše ležečih predelih Karavank. Mojstrana je mlajša vas, njen nastanek pa je povezan z rudarstvom in fužinarstvom. Planine imajo v Vratih in Kotu, ne sežejo pa v Krmo. Tam imajo planine kmetje iz Zasipa. V Vratih in Kotu so tudi roviti kmetov iz Mojstrane.

Kmetje iz Mojstrane imajo tudi planino Planina, 1440 metrov visoko pod Vrtaškimi vrhom. Živina se pase tudi na Njivcah, travnati dolini na nadmorski višini 1886 metrov.

KRANJSKA GORA IN LOG

Nekdanja planinska srenja, ki je združevala Podkoren in Kranjsko Goro z Gozdom je imela do konca prve svetovne vojne obsežne planine v Trenti. Ker je bila Trenta poseljena šele v 15. stoletju, so na tem območju višje ležeča travnata območja, ki so bila primerna za pašo, izkoriščali kmetje iz bovškega in kranjskega dela. Težave nastopijo po letih 1918–1920, ko je čez Vršič stekla državna meja. Italijani niso več dopustili paše in so travnata območja pogozdovali. Kasneje so planine odkupili Trentarji, čeprav so dolinski kmetje razglašali, da so te planine njihove.

Tako je planinska srenja, danes Agrarna skupnost Kranjska Gora - Log, imela svojo planino na južnem pobočju Prisanka, ki so jo imenovali planina Prisank, Trentarji so jo imenovali Kranjska planina. Na tej planini so tudi sirili. Kranjskogorčani so imeli še planino Trenta, kjer je bilo naselje na gorski terasi 1381 metrov visoko nad Zadnjo Trento. Na samem prelazu Vršič in pod njim je pašna planina. Pod Vršičem je Stari in Mali Tamar na nadmorski višini 1100 metrov. Nekoč so na tej planini tudi sirili, danes pasejo ovce. V zadnjem času so tudi obnovili hlev. Nižje so Klini na nadmorski višini 991 metrov. Med obema vojnoma so zaganjali živino v Malo Pišnico, nato so planino opustili. Kranjskogorčani so ovce zaganjali visoko v robove Pišnice, ovčji planini sta bili Črni vrh in Police, ki so do 1700 metrov visoko.

V Karavankah imajo Kranjskogorčani skupne pašnike na Galeršah in senožeti v Brlogah in Robah.

RUTE - GOZD

Rutarska srenja je pasla tudi v Trenti, predvsem v višjih ležečih predelih, zato se je to območje imenovalo Rutarska

planina ali Rutarska Trenta. Rauterji imajo svoje senožetne planine pod skalnatimi vrhovi Martuljkove skupine na obrobju Julijskih Alp. Planina Martuljek oziroma Jasenje leži na nadmorski višini 926 metrov, kjer je znamenita Finžgarjeva kapelica. Senožetne planine so še Peč, Vomč, Zapret.

SREDNJI VRH

Kmetje iz Srednjega Vrha imajo svoje lastne planine v Karavankah. Senožetne planine so v Hudih hlevih, ki imajo imena po lastnikih, kot so Hlebanjeve Hude hleve, Smolejeve Hude hleve, Kocjanove Hude hleve, Vahove Hude hleve in Vavčarjeve Hude hleve. V strmem pobočju Hudih hlev še vedno kosijo Kocjanovi in Vahovi.

Večina planin je na vrhu Karavank, kjer so planine kmetov iz Srednjega Vrha in Koroške. Prva planina je Merklnova in Jurežova planina, ki imata imeni po lastniku.

Višje ležeča je Vošca, koroška planina pa je tudi Blekova, kjer pasejo svojo živino koroški kmetje. Pod 1931 metrov visokim vrhom Trupejevega poldna, ki je dobilo ime po tem, da opoldne vrže senco na domačijo Trupej na Koroškem, je Železnica. V Železnici je kvalitetna železova ruda in so jo verjetno v preteklosti tudi kopali. Na Kopišču so pasli živino, prav tako pa tudi kuhali kopo na koncu doline je Murava.

Od Trupejevega poldna proti Grajšči so še Žlebnice in Stara planina. Grajšča (Grajska planina) je koroška planina na ozemlju Slovenije. Na planini pasejo živino kmetje iz Srednjega Vrha. Na planini se sledijo v zemlji še stari temelji hlevov. Grajšča je dostopna iz planine Zalepi vrh. Tam ima tudi Lovska družina Kranjska Gora svojo koč. V jožefinskem katastru, kjer so leta 1787 popisane tudi kmetije iz Srednjega Vrha, je navedeno, da so v Zalepem vrhu njive, kjer sejejo pšenico. Od Zalepega vrha proti Srednjem Vrhu sta še opuščeni planini Na Stanu in Vahova planina.

Ena najlepših planin je Bašca s spodnjo Vavčarjevo planino, ki zaključujeta srenške planine. Srjani pasejo tudi v dolini Belce, kjer sta planini Mikulica in Terčarca.

PODKOREN

Kmetje iz Podkorena so prav tako pasli v Trenti, predvsem takoj onstran Vršiča, v ledeniški krnici na višini 1495 metrov, kjer je bila Velika planina. Na tej planini so pred prvo svetovno vojno tudi sirili. Kmetje so združeni v Agrarno skupnost Podkoren.

Korenci pasejo na skupnih pašnikih: Pod Lomiči, Poljana (ob sedlu Korenu), Pripoved in Medvédjek. Na teh planinah so včasih pasli mlečno živino od srede maja do srede septembra, jalovo živino pred tem in po tem času, še prej in pozneje pa ovce. Imajo še senožeti Lomiči, Brda in Srnjaki.

RATEČE

Nastanek vasi seže v rimsko dobo in je najstarejša vas v Zgornejavski dolini. Kmetje iz Rateč imajo planine v skupni lasti Agrarne skupnosti Rateče Planica. Planine so v dveh stranskih dolinah Julijskih Alp; v dolini pod Mangartom, kjer je obsežna planina Za jezera pri Velikem in Malem jezeru oziroma

Ovčji hlev je bil nekoč tudi na planini Sleme na nadmorski višini 1780 metrov. / Foto: Mija Ogrin

V zadnjih desetletjih so se zaradi drugačnega načina življenja nekatere planine opustile, vendar se kljub temu še na mnogih planinah pase živina. / Foto: Mija Ogrin

pri Belopeških jezerih. Po zahodnem delu doline pa imajo pravico do paše kmetje iz Bele Peči. Ker so Rateče starejša vas od Bele Peči, rateški kmetje pasejo na boljših predelih planine. Po letu 1920 in drugi svetovni vojni zaradi državne meje nastanejo težave pri prehajanju meje z živino.

Ratečanom je državna meja razkosala tudi srenjski pašnik, tako da ga je večji del na italijanski strani. Nad vasjo Rateče se še senožetne planine, ki sežejo vse tja do Tromeje: Zgornje in Spodnje Trebiže, Za Kavalarko (na italijanski strani) Planje (Pvanje), Za Vrhom in Lomiče pod Petelinjekom. Dostop je mogoč tudi s traktorjem po cesti iz Bele Peči proti Tromeji. V Planici in Pri Tamarju sta ovčji planini, pasla pa se je tudi jalova živina. Planini sta majhni, vendar dokaj blizu vasi. Ovčje planine so še višje Na Slemenu, Za Ciprnikom in Suhu vrh. Tudi pod Kotovo špico Na Kotlu in vse do vzhodnih pobočjih Ponc, kjer naj bi bil tudi stan. Ovčje planine so nekaj posebnega, nimajo naselij in ovčarja oz. pastirja. Kmetje ovce začenejo v goro, potem jih hodijo gledat in jim prinašajo sol. Ovce se začnejo pasti maja in potem se pomikajo vse višje v gore.

Vseživljenjski izzivi na tekaških smučeh

Znanega grškega reka o zdravem duhu v zdravem telesu se 74-letna Antonija Brudar iz Rateč drži od rane mladosti vse do današnjih dni. Letošnja zima je bila sploh nekaj edinstvenega, še v drugi polovici aprila so bile odlične razmere za tek v Tamar z urejeno progo.

JANKO RABIČ

Kraj na koncu Zgornjesavske doline od nekdaj nudi idealne možnosti za ukvarjanje s smučarskim tekom, tam so se kalili in potem na tekmovanjih uveljavljali odlični domačini. Vse to je imelo vpliv, da je Antoniji Brudar ta zimski šport prirasel k srcu, še več, tako rekoč zasvojil jo je. "S športom sem se srečala že v osnovni šoli," se spominja Antonija. "Več je bilo teh privlačnosti, zagotovo tudi naši odlični tekači, prave zime, pa tudi takrat je bil to poceni šport. Vključila sem se v domači smučarski klub, začela trenirati in tekmovati. Zanimivo je bilo, da sem bila v takratni generaciji edino dekle, ki se je v Ratečah ukvarjalo s tekom, tako da sem trenirala kar s fanati. Udeleževala sem se različnih tekmovanj in prvenstev na Gorenjskem. Še danes imam shranjeno plaketo za tretje mesto, ki sem jo pri 16 letih kot

mladinka osvojila na tekmovanju za Isteničev pokal na Hrušici."

Antonija je tudi potem, ko ni več nastopala za smučarsko društvo, ostala zvesta teku in to kar traja in traja. "Ko sem bila zaposlena v Menjalnici v Ratečah in v hotelu Kompas v Kranjski Gori sem se udeleževala sindikalnih tekem na Gorenjskem, če je bilo le mogoče, nisem zgrešila nobene. Tudi na treh maratonih v dolžini trideset kilometrov sem nastopila. Po upokojitvi sem se vključila v Društvo upokojencev Rateče, kjer naprej tekmujem, sem tudi referentka za šport. Kar nekaj uspehov se je nabralo in sem ponosna na več kot trideset kolajn. Poleg tega vsa leta pomagam pri domačem smučarskem društvu pri izvedbi tekmovanj. Posebej smo v Ratečah ponosni, da že več kot petdeset let organiziramo žensko tekmo v smučarskem teku za 8. marec. Mislim, da je edina takšna tradicija v Sloveniji."

In kaj je tisti magnet, ki v teku tako privlači? "Predvsem mi to pomeni sprostitev po delu. Še ko sem bila zaposlena, sem vedno našla čas, da sem stopila na smuči. Ves čas mi je najljubši tek do Tamarja, ta je res za dušo. Po vzponu zagledaš Jalovec, ta ambient vedno znova navduši. Letošnja zima je sploh nekaj edinstvenega, še v drugi polovici aprila so bile odlične razmere za tek v Tamar z urejeno progo. Prejšnja leta je bilo možno teči navadno le do zaključka skakalne sezone v Planici."

Spopadanje s koronavirusom je v marsičem spremenilo vsakdanje navade ljudi. In kako to občuti Antonija? "Vse je drugače pri vsakdanjih opravilih, pri športu pa k sreči to ne pride tako do izraza. Pri teku smo v naravi, se ne srečujemo od blizu. Naj že enkrat vse skupaj mine. Sama se bila že cepljena, mislim pa, da nas bo le precepljenost rešila te nadloge."

Antonija se želi s tekom ukvarjati še naprej, če bo le zdravje. "Pred štirimi leti sem imela zlomljeno ramo in takrat sem bila res v skrbeh, ali bom sploh lahko še tekla. Vse se je k sreči dobro uredilo, tako da bom vztrajala, nimam še namena smuči postaviti doma v kot."

Antonija Brudar

Nagrajenci nagradne križanke, ki je bila objavljena v reviji Zgornjesavc 2. aprila 2021 z geslom BUČE NA NAŠEM JEDILNIKU, so: 1. nagrado, darilno kartico želja v vrednosti 15 EUR, prejme **Anton Flerin** iz Žirovnice, 2. in 3. nagrado, knjigo Zdravje in jaz – Prijatelja, prejmeta **Marija Zupanc** iz Kranja in **Vida Bobnar** iz Cerkelj. Nagrajencem iskreno čestitamo.

Življenje je veliko več kot le tekmovanja

Benjamin Črv iz Gozda - Martuljka je sklenil tekmovalno športno pot, a tek na smučeh ostaja njegov najljubši šport. Od zadnjih tekem se je poslovil na najboljši možen način: bil je član štafete, s katero so v Planici postali državni prvaki.

SUZANA P. KOVAČIČ

FOTO: OSEBNI ARHIV

► Kaj je odločilo, da ste tekmovalno pot zaključili pri 24 letih?

Ko enkrat ne najdeš več prave motivacije in tekmovalne iskricice, veš, da je napočil čas, da zaključiš tekmovalno pot in se odpraviš novim izzivom naproti. S tekom sem se tekmovalno ukvarjal 18 let. Res je, da je do Planice 2023 manj kot dve leti in je mogoče s tega vidika moja odločitev nekoliko nenavadna, ampak vem, da lahko svoj delež k prvenstvu prispevam tudi v kakšni drugi vlogi. Življenje je veliko več kot le tekmovanja.

► Priložnost, da strnete nekaj vtisov in uspehov z največjih tekmovanj ...

Najbolj sem ponosen na to, da sem tekmoval na dveh svetovnih prvenstvih v nordijskem smučanju – Seefeldu 2019 in Oberstdorfu 2021. Seefeld je bil poseben, ker se je na tekmovanju zbralo ogromno navijačev in je vladalo res ti-

Benjamin Črv na svetovnem prvenstvu v nordijskem smučanju v Seefeldu leta 2019

sto pravo športno vzdušje. Oberstdorf pa mi je ostal v spominu predvsem zaradi dejstva, da sva na isti tekmi kot edina predstavnika Slovenije tekla skupaj z mlajšim bratom Vilijem. Z njim sva si med celotno športno kariero veliko pomagala in ogromno pretrenirala skupaj. Boljšega "sparing partnerja" si ne bi mogel želeti. Bom pa Viliju z veseljem še naprej pomagal pri uresničevanju njegovih športnih sanj.

Ponosen sem tudi na številne naslove državnega prvaka, tudi na ekipnega s štafeto v Planici, ko smo letos prinesli prvi štafetni naslov po dvajsetih letih nazaj v Planico.

► Boste vsaj rekreativno ostali zvesti temu športu?

Še vedno mi je tek na smučeh najljubši šport, s katerim se bom lahko ukvarjal celo življenje. Pri teku dela celotno telo in je res enkratni šport, z njim se lahko ukvarjajo mladi, stari, boljše ali slabše fizično pripravljene. Praktično vsi. Teku na smučeh sem hvaležen za vse, kar mi je dal: zdrav

način življenja, disciplino in vztrajnost. Hvaležen sem tudi ljudem, ki so me podpirali in mi stali ob strani med kariero in me podpirajo še naprej.

► Kakšne izzive ste si postavili za naprej?

Izzivov v prihodnosti prav gotovo ne bo manjkalo. Čaka me dokončanje magistrskega študija s področja marketinga in prodaje. Lotevam se tudi podjetništva, odpiram namreč lastno podjetje za digitalne storitve, marketing in odnose z javnostmi.

V prostem času pa se želim še vedno veliko ukvarjati s športi na prostem, kot so tek na smučeh, trail tek, turno smučanje, gorsko kolesarjenje, hoja v gore ... Kot športnik sem sicer veliko prepotoval, vendar si zaradi treningov in tekmovanj nisem mogel ogledati krajev, kot bi si jih želel. Potovanja so zagotovo na mojem seznamu želja, želim videti kaj novega in si širiti obzorja. In preživljati čas z ljudmi, ki mi veliko pomenijo.

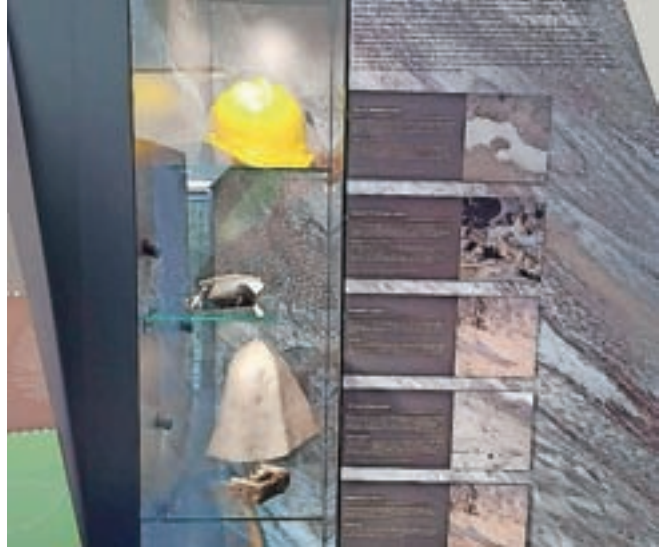
Z bratom Vilijem na Javorniški planini leta 2008

Bogatejša predstavitev ledenikov v muzeju

JANKO RABIČ

V Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani je na stalni razstavi med bogato zbirko predmetov in drugega dokumentarnega gradiva del namenjen dvema ledenikom v Sloveniji, Triglavskemu ledeniku v Julijskih Alpah in Ledniku pod Skuto v Kamniško-Savinjskih Alpah. Kustosinja pedagoginja v muzeju Natalija Štular in dolgoletni raziskovalec ledenikov mag. Miha Pavšek s Slovenskega geografskega inštituta Antona Melika sta doseganje zbirko nadgradila z novimi dodatnimi vsebinami. V petih sklopih z računalniško predstavitvijo obiskovalci lahko izvedo več o ledenikih kot naravnih pojavih, kako nastanejo, značilnosti, njihov pomen za ljudi in naravo, meritve in podobno.

Obširno sta novo pridobitev predstavila na muzejskem večeru, ki je potekal prek video povezave, z naslovom Ledenik – naravni pojav, ki izginja pred našimi očmi. Poleg tega so vsebine o ledenikih dopolnili še z nekaterimi zanimivimi predmeti, ki so jih v preteklosti našli na območju triglavskega ledenika. Na ogled je nekaj delov cescne, letala, ki je leta 1989 strmoglavilo na območju Triglava, star fotoaparat, sprehajalna palica, klobuk iz filca in delavska čelada.

Kmalu začetek planinske sezone v Vratih

JANKO RABIČ

V Planinskem društvu Dovje - Mojstrana se že drugič zapored v drugačnih razmerah pripravljajo na začetek poletne planinske sezone v Vratih. Tam imajo v upravljanju dve postojanki, Aljažev dom in Šlajmarjev dom. Navadno so jih ob ugodnih vremenskih razmerah odpirali za prvomajske praznike, lani so jih zaradi spomladanskih razmer s koronavirusom z enomesečnim zamikom, 1. junija. Letos dodatne nevšečnosti povzročajo še posledice hude zime z debelo snežno odejo. Po besedah predsednika društva Grega Berceta je bila v Vratih prava zima, ki se je zavlekla v pomlad. Še konec aprila je bilo v okolici postojank

osemdeset centimetrov snega in zato otežen dostop. Obe postojanki bodo odprli 15. maja, do takrat bodo poskrbeli za redna vzdrževalna dela in ureditev okolice. Obratovanje bodo prilagajali aktualnim ukrepom, prav tako pričakujejo, da jih bodo spoštovali vsi planinci in drugi obiskovalci triglavske doline. Tudi letos v maju ne bo v Šlajmarjevem domu različnih planinskih izobraževanj, taborov in šol v naravi. V Aljaževem domu bo osebje poskrbelo za dobro ponudbo hrane in pijače ter namestitev, obiskovalci bodo lahko uporabili tudi turistične bone. Nadejajo se dobre sezone, na začetku najprej pričakujejo turne smučarje, saj so ob obilici snega dobre razmere za smuko z Luknje in na drugih terenih nad dolino Vrata.

Več nastopov v mesecu maju

Kranjskogorski oddelek Glasbene šole Jesenice je do maja v razmerah koronavirusa vse načrtovane nastope izvedel na spletni aplikaciji Zoom (koncert učiteljev, večer Bachove glasbe, nastop prvošolcev ob materinskem dnevu, nastop družin, srečanje z nekdanjimi učenci ...). Z zaključkom prvomajskih praznikov pa imajo v načrtih, kot je povedala pomočnica ravnateljice Glasbene šole Jesenice mag. Karin Vrhnjak Močnik, da se bo ves pouk znova začel v prostorih Ljudskega doma v Kranjski Gori. "Upamo, da se v učilnice znova vrnejo življenje, živahni toni glasbil, prijateljske vezi in otroška razposajenost. V maju načrtujemo nastop učencev, ki zaključujejo nižjo ali višjo stopnjo glasbenega šolanja ter druge nastope, o katerih vas bomo obveščali na spletni strani www.glasbenasolajesenice.si, kjer najdete tudi informacije o vpisu novincev za šolsko leto 2021/22." S. K.

Ožbej Grilc (1. r., viola), Wolfgang Amadeus Mozart: Allegro

Tčarodej Toni

Toni Mežan
Autobiografija kmečkega fanta, čarobnega umetnika in lokalnega politika

V knjigi je opisana življenjska pot Tonija Mežana od otroških let do danes. Vse se je začelo na majhni kmetiji sredi Bleda, kjer je Toni že kot otrok sanjal o tem, da bo nekoč zabaval gledalce. Njegov pogum in trdo delo sta ga pripeljala vse do podžupana Občine Bled, ko se je srečal z močjo in krutostjo političnih elit in ljubijev...

240 strani, trda vezava
Redna cena knjige je 25 evrov. Če knjigo naročite na Gorenjskem glasu, je cena samo

20

EUR
+ poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Poština se zaračuna po ceniku Pošte Slovenije. **Gorenjski Glas**

GORENJSKI GLAS	OTROŠKA POSTELJA, ZIBEL	DELAVEC, KI DELA NA AKORD	NASELJE PRI KRANJU	RIMSKI HIŠNI BOG	BARIERA	OBJAVA NAZGANILO	SLIKAR MAVEC	
ZMOTNO PREPRIČANJE			9					
IKRNIK, OOLIT						6		
SPDOBUDA (KNJIZNO)								
HERCEGOVEC		3		ROBERT ALTMAN STRELJVO ZA PUŠKO			DRŽAVNA BLAGAJNA	
LOJZE DOLINAR			PEVEC JUNKAR AZIJSKI MEDVEDEK					
SNEŽNA GRUDA					IVAN RAOŠ ODISEJEVA DOMOVINA			
ARABSKI POLOTOK								
DELACIJA KALI KOGAN RAVENALA	SL. PEVEC (STANE)	DRŽAVNI PRAVNIK OSMI INTERVAL						
VODITELJ					2	OVALNA POSODA	PRASKA	
KRAJ PRI OPATJI				PEVSKI ZBOR IGRALEC ŽNIDARŠIČ				
DEJAN TERZIC	12		INDONEZLSKI OTOK					
KAR SE ZRASTE			TROPSKI KUŠČAR					
SESTAVIL: F. KALAN	NAŠA BOKSARKA (E. K.)	PRIPRAVA ZA KOVANJE	REKA V RUSIJI	JANEZ ŠKOF	SVEDER ZA VR TANJE ČEPNIH LUKENJ	GRŠKA ČRKA	INDIJSKA BOGINJA	SLIKAR MODIC
					1			DREVO POTUJOČIH
TRNEK Z ENO OSJO								
ZAPESTNIK PRI SRAJCI		13						GOROVJE V MJANMARU PISATELJICA LINDGREN
SKAND. MOŠKO IME				PRIMEK BOGINJE ATENE AREA				JADRANSKI OTOK
								FILMSKI KIPEC PEVEC RAHIMOVSKI
								4
RUSKI VIOLINIST (LEONID)						PREBIVALEC ISTRE KITAJSKA VALUTA		RUSJANOVNO LETALO SLAVKO KOTNIK
								5
SPOLNA ZLEZA, JAJČNIK						7		
ZVONE AGREZ			ECU (OBL. ZAPISA) KATJA EMAN			ZODIAKALNI ZNAK MARKO ELSNER		IGRALKA WINSLET
SMUČARKA ŠTUHEC		10			DERIVAT AMONIAKA			
GLASBENIK GALLAGHER								
					PEVKA UKRADEN		11	

1. nagrada: darilna kartica želja v vrednosti 15 EUR, 2. in 3. nagrada: knjiga

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do torika, 25. 5. 2021, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

Življenje je
vztrajnost.
Zavarujte ga.

Življenjska zavarovanja

Fleksibilne
zavarovalne
vsote ob nizkih
premajah.

Janja Garnbret

Janja
Garnbret

Vse bo v redu.

triglav

triglav.si